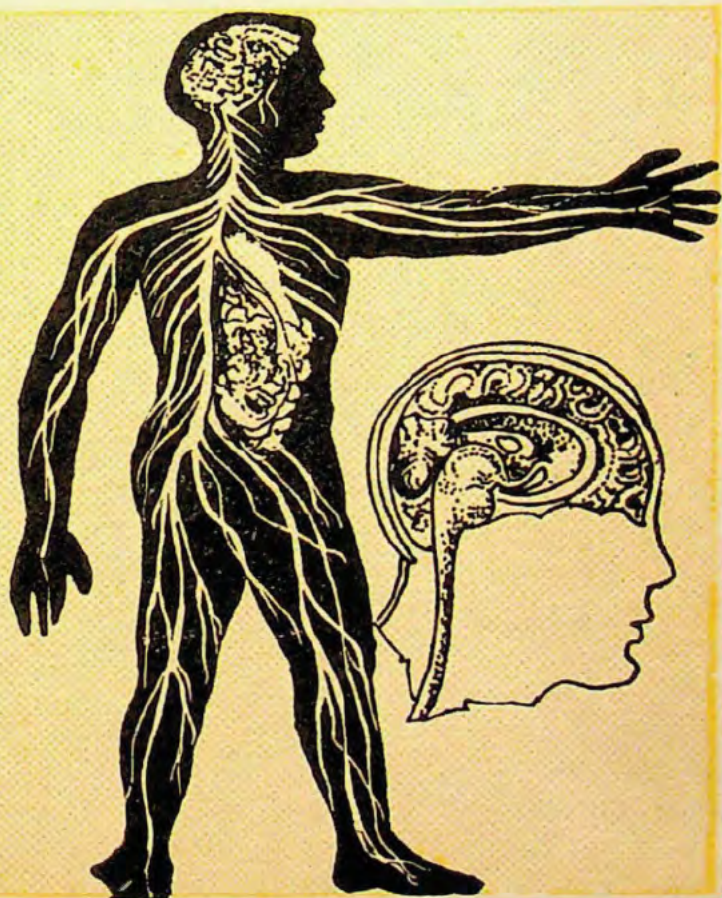

ଶାରୀରିକ ପରିକାର୍ଯ୍ୟକରେ

ଦୁଷିଳକ୍ଷଣ ସବୁ।

ଶରୀର କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ

ହୃଷୀକେଶ ପଣ୍ଡା ଏମ୍.ଏସ୍ସି.

ବିଜ୍ଞାନଭାରତୀ ॥ କଟକ

ପ୍ରକାଶ କାଳ ୧୯୯୭
ଦ୍ୱିତୀୟ ମୁଦ୍ରଣ ୧୯୯୯

ପ୍ରକାଶକ
ବିଜ୍ଞାନଭାରତୀ
ଆଲମପଟାଣ ବଜାର, କଟକ ୭୫୩୦୦୨

ଚିତ୍ର
ସୁନାମଣି ସାମଲ

ଲିପିସଂଯୋଜନ
ବିଦ୍ୟାଶ୍ରୀ ତ୍ରିଟିପି ସେଣ୍ଟର
ଆଲମପଟାଣ ବଜାର, କଟକ ୭୫୩୦୦୨

ମୁଦ୍ରଣ
ରଘୁଲ ହାୟଡ଼ୋନ୍ କୋ, କଟକ

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୨୦.୦୦

ସୂଚୀ

୧.	ଖାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର (ପାକଯନ୍ତ୍ର)	୧
୨.	ଦାନ୍ତ ଓ ଜିଭ	୫
୩.	ରକ୍ତ ଓ ରକ୍ତ ସଞ୍ଚାର	୧୦
୪.	ଶ୍ୱାସଯନ୍ତ୍ର	୧୪
୫.	କଥା କହିବା ଯନ୍ତ୍ର	୧୮
୬.	ଶ୍ରବଣ ଯନ୍ତ୍ର	୨୦
୭.	ଆଖି କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ?	୨୪
୮.	ନାକର କାମ କ'ଣ ?	୨୮
୯.	ଅନୁଭବ କରିବା ଯନ୍ତ୍ର	୩୧
୧୦.	ମସ୍ତିଷ୍କ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ?	୩୨
୧୧.	ଶରୀରରେ ହାତ କିପରି ଖଞ୍ଜା ହୋଇଥାଏ ?	୩୫
୧୨.	ମାଂସପେଶୀ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ?	୩୮
୧୩.	ଚମର କାର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ?	୪୧
୧୪.	ଶରୀର କିପରି ବାହାର ଜୀବାଣୁ ସହ ଯୁଦ୍ଧ କରେ ?	୪୫
୧୫.	ଶରୀରର ଅଙ୍ଗସଂଜ୍ଞା	୪୮
୧୬.	ଶରୀର କିପରି ତିଆରି ହୋଇଥାଏ ?	୫୫
୧୭.	ମଣିଷ ଶରୀର କି ପ୍ରକାର ଖାଦ୍ୟ ଦରକାର କରେ ?	୫୮

ଉପକ୍ରମ

ମଣିଷ ଶରୀର ଏକ ବିଚିତ୍ର । ଏହାର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶ ଏପରି ଭାବେ ଖଞ୍ଜାଯାଇଛି ଯେ, ତାହା ଏକ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟ ଠିକ୍ ଠିକ୍ କରିପାରେ । କୌଣସି ବୈଜ୍ଞାନିକ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଣିଷ ଶରୀର ପରି ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଓ ବିଚିତ୍ର ଯନ୍ତ୍ର ତିଆରି କରିପାରି ନାହାନ୍ତି, ଯାହାକି ଏକ ସମୟରେ ଗୁଡ଼ିଏ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ପାରିବ । ମଣିଷ ପରି କୌଣସି ଯନ୍ତ୍ର ନୂଆ ନୂଆ ଚିନ୍ତା ଭାବନା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ ନାହିଁ; ହସି ବା କାନ୍ଦିପାରେ ନାହିଁ, କାର୍ଯ୍ୟର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିପାରେ ନାହିଁ ।

ମଣିଷ ଏହିସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ତାହାର ଶରୀରରେ ଥିବା ମସ୍ତିଷ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । ମସ୍ତିଷ୍କର ଆଦେଶରେ ଶରୀରର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଅଂଶ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । କେତେକଙ୍କର ମସ୍ତିଷ୍କ ଗଠନରେ କିଛି ବା ପୁରା ମାତ୍ରାରେ ତ୍ରୁଟି ରହି ଯାଇଥାଏ । ଫଳରେ ସେମାନେ ଠିକ୍ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

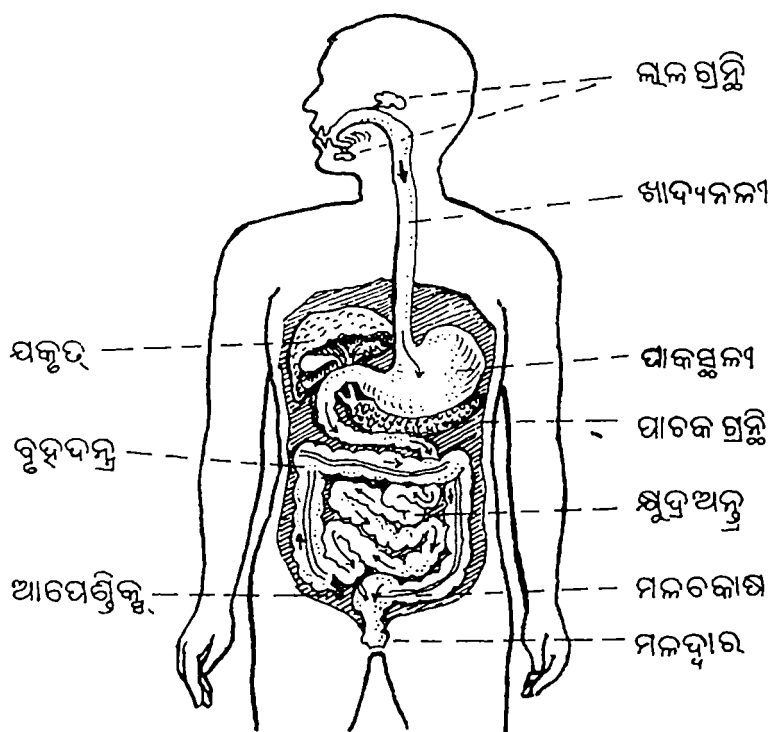
ସାଧାରଣ ତଥା ସ୍ବାଭାବିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଆମର ଆଖି ପାଖକୁ ଧୂଳି, ପୋକ କିମ୍ବା କିଛି ଆଘାତ ଆସିଲେ ଆଖି ତୋଳା ଆପେ ଆପେ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ । ଏହା କିପରି ସମ୍ଭବ ହେଉଛି ? ଏସବୁ ସେହି ମସ୍ତିଷ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ । କୌଣସି ପୋକ କିମ୍ବା ଧୂଳି ଆଖି ପାଖକୁ ଆସିବା ମାତ୍ରକେ ମସ୍ତିଷ୍କ ଆଖିପତାକୁ ବୁଜି ହୋଇଯିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଉଛି । ସେହିପରି କୌଣସି ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଶବ୍ଦ ହେବାର ସୂଚନା ପାଇଲେ ଆମ ହାତ, କାନ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଆପେ ଆପେ ଟେକି ହୋଇଯାଏ ।

ମଣିଷ ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଅନେକ ଛୋଟ ଛୋଟ ଯନ୍ତ୍ରର ଏକତ୍ରୀକରଣକୁ ‘ମଣିଷ ଯନ୍ତ୍ର’ କୁହାଯାଏ । ଏହି ଯନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ମସ୍ତିଷ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଓ ପରସ୍ପର ସହଯୋଗ ଦ୍ବାରା କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଥାଆନ୍ତି ।

ମଣିଷ ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଯନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ କିପରି ଓ କାହିଁକି କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ତାହା ପରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି ।

ଖାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର (ପାକଯନ୍ତ୍ର)

ଆମେ ଜୀବନ ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଭାତ, ଡାଲି, ତରକାରି, ମାଛ, ମାଂସ, ଘିଅ, ଦୁଧ, ଅଣ୍ଡା, କଞ୍ଚା ଫଳ ଇତ୍ୟାଦି ଖାଇଥାଉ । ଏହି ଖାଦ୍ୟର ସାରାଂଶ ଆମ ଶରୀର ଗଠନ ଲାଗି ରହିଥାଏ ଏବଂ ଅବରକାରୀ ଜିନିଷ ମଳମୂତ୍ର ଆକାରରେ ବାହାରି ଯାଇଥାଏ । ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଯେଉଁ ଯନ୍ତ୍ର ଏହି କାମ କରିଥାଏ ତାହାକୁ ହଜମ ଯନ୍ତ୍ର ବା ପାକଯନ୍ତ୍ର କହନ୍ତି ।

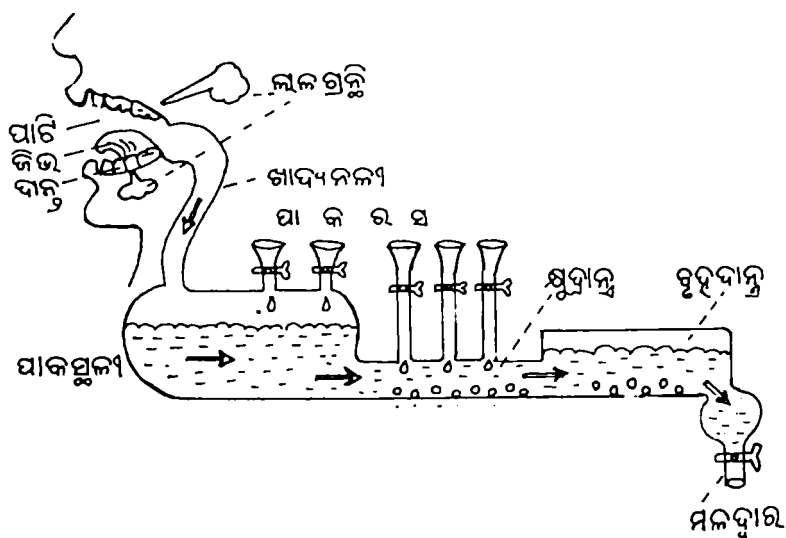

ଚିତ୍ର ନଂ-୧ ପାକଯନ୍ତ୍ର

ପାକଯନ୍ତ୍ରର ପ୍ରଧାନ କାର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟରେ କିଛି ଆଲୋଚନା କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହାର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ୟକ୍ ଧାରଣା ଚିତ୍ର ନଂ-୧ ରୁ ଜାଣିହେବ ।

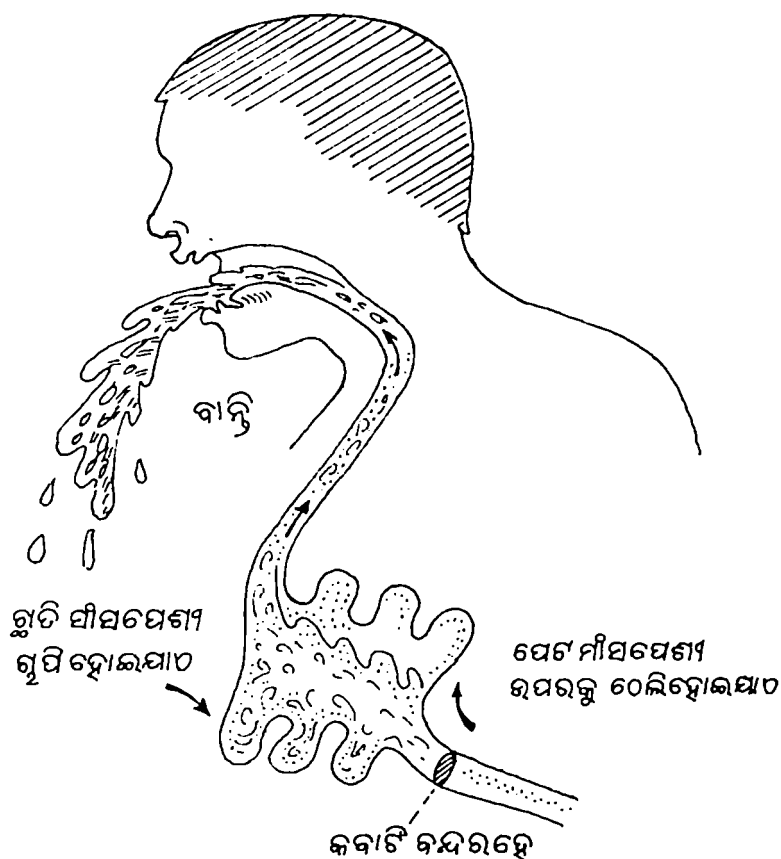
ଆମେ ସାଧାରଣତଃ ଜାଣୁ ଯେ; ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବା ପରେ ତାହା ପେଟ ଭିତରକୁ ଚାଲି ଯାଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବା ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ, ତାହା ଖାଦ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରର ପ୍ରଥମ ଅଂଶ ପାଟିରେ ପଶେ । ଦାନ୍ତ ସାହାଯ୍ୟରେ ଚୋବାଇବା ଦ୍ଵାରା ବଡ଼ ବଡ଼ ଖାଦ୍ୟ ଖଣ୍ଡ ଛୋଟ ଛୋଟ ଖଣ୍ଡରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ଲାଳ ଗ୍ରନ୍ଥିରୁ ଲାଳ ନିର୍ଗତ ହୁଏ । ଖାଦ୍ୟ ଖଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକ ଏହି ଲାଳ ସହ ମିଶି ଖାଦ୍ୟନଳୀ ବାଟେ ସହଜରେ ପାକସ୍ଥଳୀ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରେ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ପାଟି ଭିତରେ ଥିବା ଜିଭ ମଧ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

ପାକସ୍ଥଳୀ ଭିତରେ ଏହା ବିଭିନ୍ନ ପାକରସ ସହ ମିଶି ସରଳ ଉପାଦାନରେ ପରିଣତ ହୁଏ ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୧ ପାକକ୍ରିୟା ଯନ୍ତ୍ର

ତପ୍ତରେ ଏହା କ୍ଷୁଦ୍ରାନ୍ତ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରେ । ଏଠାରେ ଏହା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରରୁ ନିର୍ଗତ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପାକରସ ସହ ମିଶେ ଓ ଜଟିଳ ଖାଦ୍ୟ ଅଂଶ ସରଳ ଅଂଶରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ । ଫଳରେ ସରଳ ଅଣୁମାନ କ୍ଷୁଦ୍ରାନ୍ତ ପରଦା ଭେଦ କରି ରକ୍ତରେ ପହଞ୍ଚେ । ରକ୍ତକୁ ଶୋଷିତ ହେଉ ନ ଥିବା ଭାଗଟି ବୃହଦନ୍ତରେ ପ୍ରବେଶ କରି ମଳଆକାରରେ ମଳଦ୍ୱାର ଦେଇ ବାହାରି ଯାଏ ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୩ ବାନ୍ତି ବା ବମନପ୍ରକ୍ରିୟା

ରକ୍ତ ତିଆରି ଯନ୍ତ୍ରରେ ଛୋଟ ଖାଦ୍ୟକଣିକା, ରକ୍ତ ସାହାଯ୍ୟରେ ଶରୀରର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶକୁ ପ୍ରବାହିତ ହୁଏ । ରକ୍ତ ଶରୀରର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ବିଶୋଧନ ପାଇଁ ମୂତ୍ରଗ୍ରନ୍ଥି (Kidney)କୁ ପ୍ରବେଶ କରେ ଓ ବିଶୋଧନ ପରେ ରକ୍ତ ଯନ୍ତ୍ରକୁ ଯାଏ । ମୂତ୍ରଗ୍ରନ୍ଥିରୁ ଅଦରକାରୀ ଜଳାୟ ପଦାର୍ଥ ଢଳ ମୂତ୍ରନଳୀ ଦେଇ ପରିସ୍ରା ଆକାରରେ ବାହାରିଯାଏ ।

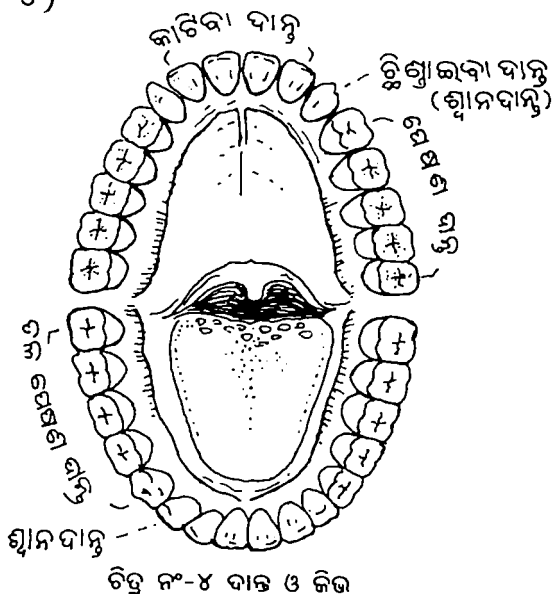
ବାନ୍ତି କିପରି ହୁଏ ?

ଖାଦ୍ୟର ଅନାବଶ୍ୟକ ଅଂଶଗୁଡ଼ିକ ପେଟ ଭିତରେ ରହିପାରେ ନାହିଁ । ତାହା ଛାତି ଓ ପେଟ ପାଖରେ ଥିବା ମାଂସପେଶୀର ସ୍ୱୟଂଚଳନ ଦ୍ୱାରା ବାନ୍ତି ହୋଇ ବାହାରିଯାଏ । ଖାଦ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ପେଟରୁ ନିର୍ଗତ ବିଭିନ୍ନ ପାକରସର ମିଶ୍ରଣ ଫଳରେ ବାନ୍ତି ହେବା ଖାଦ୍ୟ ଆୟିକା ଲାଗେ । ଚିତ୍ର ନଂ—୩ ରୁ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜାଣିହେବ । ଚିତ୍ର ନଂ—୨ ରୁ ଖାଦ୍ୟର ଗତି, ପାକ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ରକ୍ତ ସୃଷ୍ଟି ଓ ଅଦରକାରୀ ଜିନିଷର ନିଷ୍କାସନ ଜାଣିହେବ ।

ଦାନ୍ତ ଓ ଜିଭ

ଦାନ୍ତ

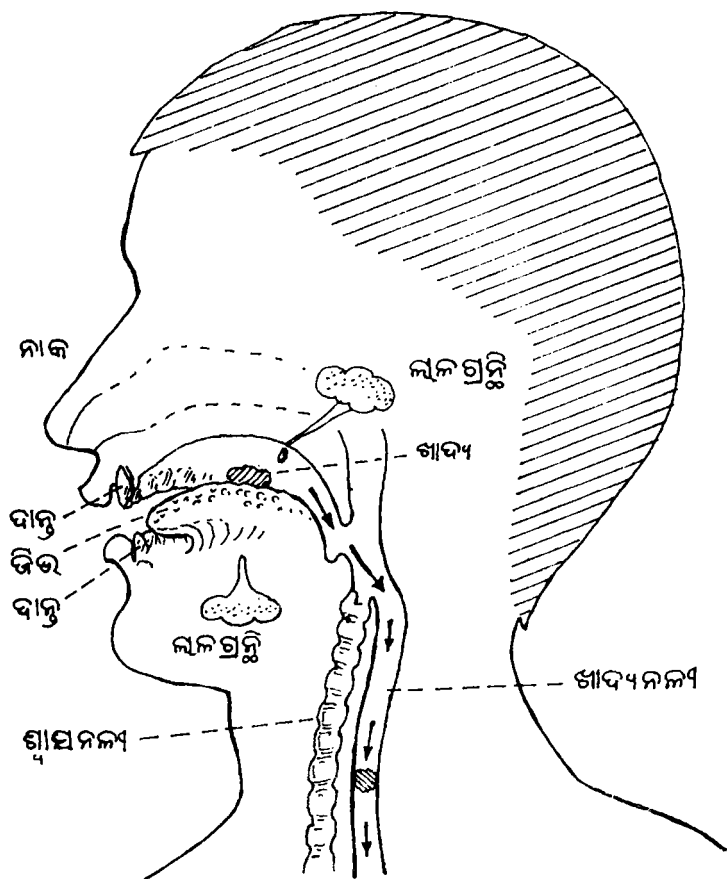
ମଣିଷର ସର୍ବମୋଟ ୩୨ଟି ଦାନ୍ତ ଥାଏ । ପିଲାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଦାନ୍ତ ପଡ଼ିଲା ପରେ ଏହି ୩୨ଟି ଦାନ୍ତ ବଡ଼ ଆକାରରେ ଆପେ ଆପେ ଉଠେ । ଏହି ଦାନ୍ତସବୁକୁ ଜାବୁଡ଼ି ରଖିବା ପାଇଁ ମାଂସଳ ମାଡ଼ି ମଧ୍ୟ ଥାଏ (ଚିତ୍ର ନଂ-୪)

ଆଗ ଉପର ଓ ତଳ ୪ଟି ଦାନ୍ତ ଓସାର ଓ ଧାରୁଆ । ଏହା ବଡ଼ ଆକାର ଖାଦ୍ୟକୁ କାଟି ଛୋଟ କରେ । ଯଥା : ନଡ଼ିଆ, କଦଳୀ, ସେଓ ଇତ୍ୟାଦି ଖାଦ୍ୟକୁ କାଟି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରେ ।

ତା'ପାଖକୁ ଲାଗି ଦୁଇ ପାଖରେ ତଳ ଉପର ହୋଇ ୪ଟି ଦାନ୍ତ ଥାଏ, ଯାହାକି ଶକ୍ତ ଓ ମୁନିଆ—ଏହାକୁ ଶ୍ଵାନଦାନ୍ତ କୁହାଯାଏ । ଏହା ମାଂସ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଛିଣ୍ଡାଇ ଖାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଏହି ଦାନ୍ତକୁ

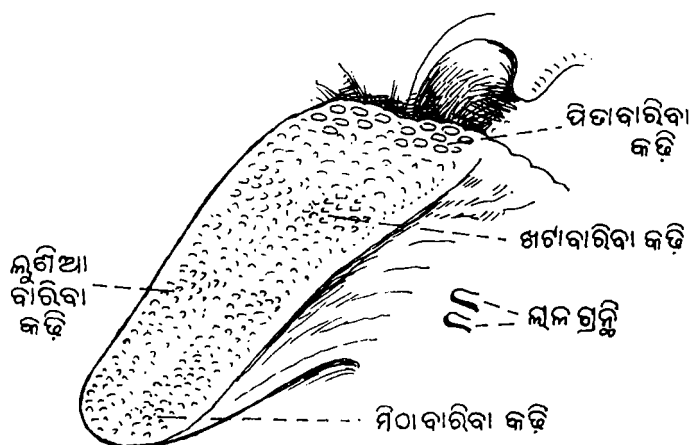
ମଣିଷମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା, ମାଂସାଶୀ ପ୍ରାଣୀମାନେ ବେଶି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । ତା'ପରେ ଉପର ତଳ ହୋଇ ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ବରେ ଝଟି କରି ଦାନ୍ତ । ଏହିପରି ସର୍ବମୋଟ ୨୦ଟି ଦାନ୍ତ ଥାଏ, ଯାହାକି ବଡ଼ ବଡ଼ ଓ ସମତଳ, ଏହା ଖାଦ୍ୟକୁ ପେଷି ଛୋଟ ଛୋଟ କରିଦିଏ । ଏହି ପେଷଣରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଦାନ୍ତ ପାଖକୁ ଏକ ପ୍ରକାର ଲାଳ ନିର୍ଗତ ହୁଏ । ଏହି ଲାଳମିଶା ପେଷା ଖାଦ୍ୟ ଜିହ୍ବର ତାଳନରେ ଖାଦ୍ୟନଳୀରେ ସହଜରେ ଖସି ଖସି ପେଟ ଭିତରକୁ ଯାଏ । (ଚିତ୍ର ନଂ-୫)

ଚିତ୍ର ନଂ-୫.

ଜିଭ ଓ ସ୍ବାଦ

ଜିଭର ସ୍ବାୟୁ ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରେରଣ କରେ । ଏହି ଛୋଟ ଛୋଟ ସ୍ବାୟୁ ଅଗ୍ରଭାଗକୁ ସ୍ବାଦ ବାରିବା କଢ଼ି ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ସେମାନେ ଖଟା, ମିଠା, ଲୁଣିଆ ଓ ପିତା ସ୍ବାଦ ବାରି ପାରନ୍ତି । (ଚିତ୍ର ନଂ-୧)

ଚିତ୍ର ନଂ-୧ ଜିଭ ଓ ସ୍ବାଦ ବାରିବା କଳିକା

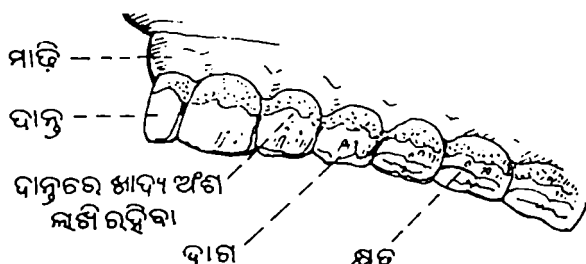
ଜିଭ ଉପରେ ଏହି ଛୋଟ ସ୍ବାଦ ବାରିବା କଢ଼ି ସବୁ ତାଳି ପଡ଼ିବା ପରି ଜିଭର ବିଭିନ୍ନ ଜାଗାରେ ଥାଆନ୍ତି, ଜିଭର ଅଗ୍ରଭାଗରେ ମିଠା କଢ଼ିତାଳି ଥାଆନ୍ତି । ପିତା ଜାଣିବା କଢ଼ିତାଳି ଜିଭର ପଛ ଆଡ଼କୁ ଥାଏ । ତେଣୁ ନ ଗିଲିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପିତାର ସ୍ବାଦ ବାରି ହୁଏ ନାହିଁ ।

ନାକ, ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ଖାଦ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ବାସନା ବିଷୟରେ ଜଣାଏ । ନାକ ବନ୍ଦ କରି ଖାଇଲେ କେବଳ ସ୍ବାଦ ଯଥା-ଖଟା, ମିଠା, ଲୁଣିଆ ଓ ପିତା ଜାଣି ହୁଏ ସିନା ଖାଦ୍ୟର ବାସ୍ନା ବାରି ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଦାନ୍ତ କାହିଁକି ଖରାପ ହୁଏ ?

ଖାଦ୍ୟ ତୋବାଇ ଖାଇଲା ବେଳେ କେତେକ ତରଳ ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥ ଦାନ୍ତରେ ଲାଗି ରହେ । ଏହା ବେଶୀ ସମୟ ଲାଗି ରହିଲେ ଦାନ୍ତରେ

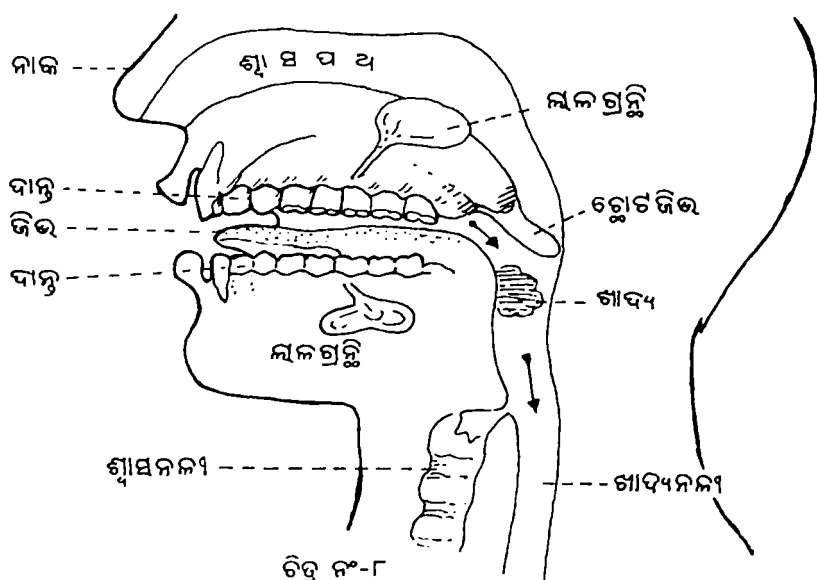
ସ୍ତ୍ରୁ ଗାତ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଲୁହାକୁ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ାଇ ବାହାରେ କିଛିଦିନ ରଖିଲେ କଳଙ୍କି ଲାଗିଲା ପରି, ଦାନ୍ତ କେତେକ ଧରଣର ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗୁ ଖରାପ ହୁଏ । ବାୟୁରୁ ବିଭିନ୍ନ ଜୀବାଣୁ ଏହି ଛୋଟ ଗାତକୁ ବଡ଼ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ନିୟମିତ ଦାନ୍ତ ନ ଘଷିଲେ ବା ଖାଇସାରିବା ପରେ ଦାନ୍ତ ସଫା ନ କଲେ ଜୀବାଣୁମାନେ ଦାନ୍ତକୁ ବିଶେଷ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ କରନ୍ତି । (ଚିତ୍ର ନଂ-୭) । ଫଳରେ ଅଳ୍ପ ଦିନରେ ଦାନ୍ତ ଖରାପ ହୋଇଥାଏ ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୭ ଦନ୍ତ କ୍ଷୟ

ଚିତ୍ର ନଂ-୮ ରେ ଦାନ୍ତ ଓ ଜିଭ ଯନ୍ତ୍ର କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଦର୍ଶା ଯାଇଅଛି । ଏହି ଦାନ୍ତ ଓ ଜିଭ ଯନ୍ତ୍ର ପ୍ରଥମେ ଖାଦ୍ୟକୁ ଗିଳିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେ । ଆଗଦାନ୍ତ ଧାରୁଆ ହୋଇଥିବାରୁ ବଡ଼ ଆକାର ଖାଦ୍ୟକୁ କାଟି ଛୋଟ ଛୋଟ କରି ଜିଭ ସାହାଯ୍ୟରେ ପେଷଣ ଦାନ୍ତ ପାଖକୁ ପଠାଏ ଓ ପେଷଣ ପରେ ଗଳା ବା କଣ୍ଠଦ୍ୱାରକୁ ପଠାଏ ।

ଗଳା ପାଖରେ ବାୟୁ ଯିବା ଦ୍ୱାର ଓ ଖାଦ୍ୟ ଯିବା ଦ୍ୱାର ଅଲଗା ଭାବରେ ଥାଏ ଓ ତାକୁ ଦରକାର ଅନୁଯାୟୀ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥାଏ । ଖାଦ୍ୟ ଗିଳିବା ସମୟରେ ସେହି ଦ୍ୱାରଟି ବନ୍ଦ ଯିବା

ନଳୀକୁ ବନ୍ଦ କରିଦିଏ । ବାୟୁ ଯିବା ନଳୀ ବନ୍ଦ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶାବ୍ୟ ଗିଳି ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଶାବ୍ୟ ଖାଇସାରିଲା ପରେ ଦାନ୍ତକୁ ପରିଷ୍କାର କରିବାକୁ ହୁଏ, ନ ହେଲେ ଏ ଯନ୍ତ୍ର ଅନ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ର ଭଳି ଠିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ନାହିଁ ଓ ଅଳ୍ପ ଦିନେ ଖରାପ ହୋଇଯିବ ।

ରକ୍ତ ଓ ରକ୍ତ ସଞ୍ଚାର

ରକ୍ତ କ'ଣ ?

ରକ୍ତର ଅଧିକାଂଶ ଅଂଶ ଈଷତ୍ ହଳଦିଆ ତରଳ ପଦାର୍ଥ ଯାହାକୁ ପ୍ଲାଜମା କୁହାଯାଏ । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଲାଲ ରଙ୍ଗର କୋଷ (Cell)କୁ ଲାଲ ରକ୍ତକୋଷ କୁହାଯାଏ । ଯାହା ପାଇଁ ରକ୍ତ ଲାଲ ରଙ୍ଗ ଦେଖାଯାଏ । ସେହିପରି ରକ୍ତରେ ଧଳା ରଙ୍ଗର କୋଷ ଥାଏ । ଏମାନେ ଏତେ ଛୋଟ ଯେ ଅଣୁବାକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଦେଖିବା ଛଡ଼ା ଖାଲି ଆଖିରେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । (ଚିତ୍ର ନଂ-୯)

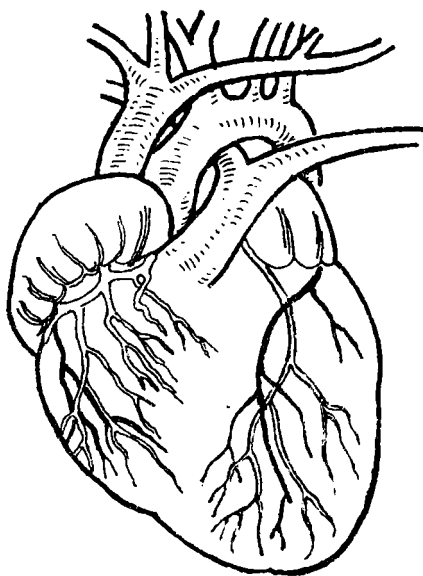
ରକ୍ତରେ ଥିବା ଛୋଟ ରକ୍ତକୋଷ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ଓ ଅମ୍ଳଜାନ ଦରକାର କରନ୍ତି । ମଣିଷ ଶରୀରରେ ରକ୍ତ ସ୍ରୋତ ନଦୀର ଗତି ପରି ପ୍ରବାହିତ ହୁଏ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ କୋଷକୁ ଖାଦ୍ୟ ଉପାଦାନ ଓ ଅମ୍ଳଜାନ ଯୋଗାଏ ।

ଲାଲ ରକ୍ତକୋଷ ପୁସ୍ତୁସ୍ତୁ (Lungs) ଅମ୍ଳଜାନ ସଂଗ୍ରହ କରେ ଓ ଅଦରକାରୀ ବାଷ୍ପ (ଅଙ୍ଗାରକାମ୍ଳଜାନ) ବାହାର କରିଦିଏ । ଧଳା

ମାରିବିଏ । ଏହାର ଆକାର ବଡ଼, କିନ୍ତୁ ରକ୍ତରେ ଏମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା କମ୍ ।

ରକ୍ତ କିପରି ଶରୀର ଭିତରେ ପ୍ରବାହିତ ହୁଏ ?

ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ । କିନ୍ତୁ ଅନେକ ସମୟରେ ମଣ୍ଡିଷରୁ ଆଦେଶ ପାଇ ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡ ଚାପିହୁଏ । ଫଳରେ ରକ୍ତ ବାହାରକୁ ଯାଏ । ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡ ଭିତରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଦ୍ୱାର ଖୋଲେ ଓ ବନ୍ଦ ହୁଏ । ଚିତ୍ର ନଂ-୧୦ରେ ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡ ଦେଖା ଯାଇଅଛି । ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡ ଗୋଟିଏ ମାଂସଳ ଅଙ୍ଗ ।

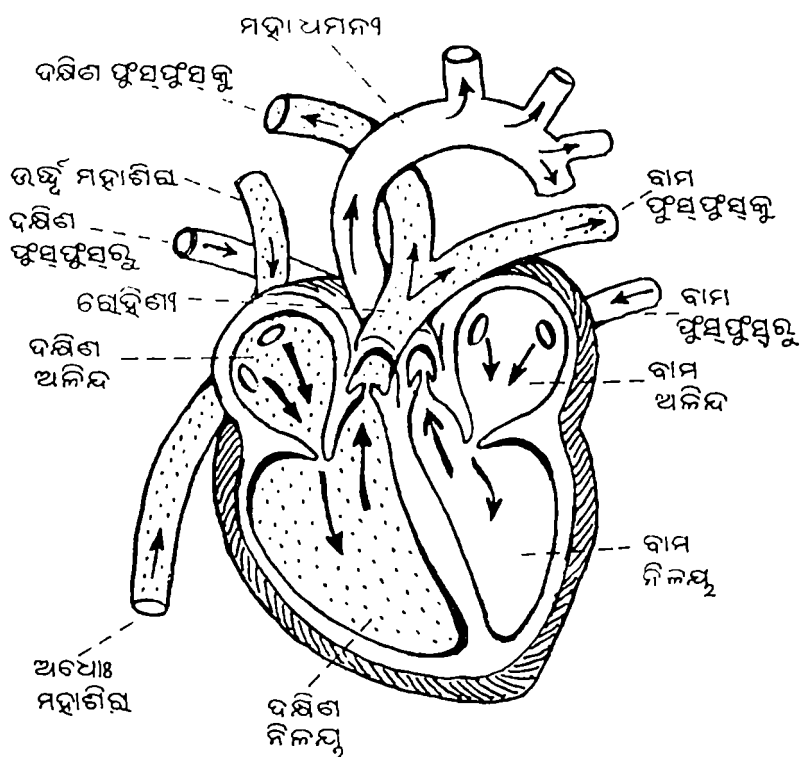

ଚିତ୍ର ନଂ-୧୦ ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡ

ଏଥିରେ ଚାରିଟି କୋଠି ଥାଏ । ଏହି କୋଠି ସବୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ରକ୍ତ ଭଣ୍ଡାର । ଶରୀର ଭିତରେ ରକ୍ତ ପ୍ରବାହ ଗୁଡ଼ିଏ ଛୋଟ ଛୋଟ ଶାଖା, ପ୍ରଶାଖା ନଳୀ ଦେଇ ଗତି କରେ । ଏହି ସବୁ ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ପରସ୍ପର ସହ ଯୋଗ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରଶାଖା ମଧ୍ୟରେ ଅତି କ୍ଷୁଦ୍ର ରକ୍ତନଳୀ ଥାଏ । ଆଖି ତଳ ପତାକୁ ତଳକୁ ଚାଣି ଗୋଟେ ଆରଶିରେ ଦେଖିଲେ ଲାଲ ଲାଲ ସରୁ ଡିଆ ପରି ରକ୍ତ ନଳୀ ଦେଖିପାରିବ । ଏହି ସବୁ ରକ୍ତନଳୀ ଏପରି ଭାବରେ ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ଯୋଗ ହୋଇଛି ଯେ,

ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡର ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଆକାର ଚିତ୍ର ନଂ-୧୦ରେ ରହିଛି । ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡକୁ ମଝିରୁ ଦୁଇଭାଗ କଲେ କିପରି ଦେଖାଯିବ ତାହା ଚିତ୍ର ନଂ-୧୨ ରେ ଦର୍ଶାଇ ଦିଆ ଯାଇଅଛି । ଏହି ଚିତ୍ରରେ କଳା ଅଂଶ ରକ୍ତଭଣ୍ଡାର ।

ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡକୁ ମଝିରୁ ଦୁଇ ଭାଗ କଲେ ଏପରି ଦିଶେ :-

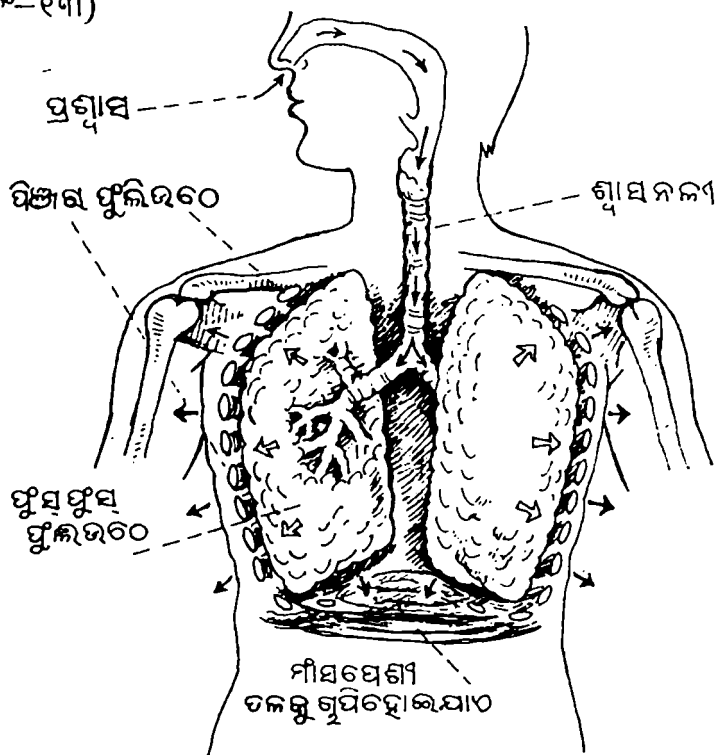

ଚିତ୍ର ନଂ-୧୨

ଶ୍ୱାସଯନ୍ତ୍ର

ନିଶ୍ୱାସ ଓ ପ୍ରଶ୍ୱାସ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିପରି ହୁଏ ?

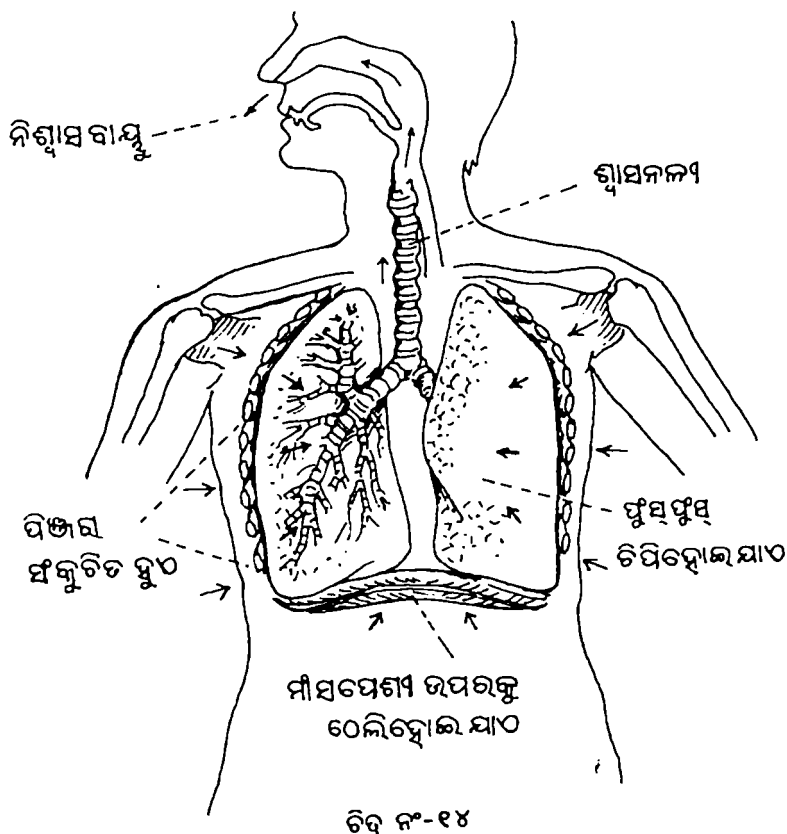
ଫୁସଫୁସରେ ସଞ୍ଜ ପରି ଖୁବ୍ ଛୋଟ ଛୋଟ ଛିଦ୍ର ଥାଏ । ଫୁସଫୁସ ମଣିଷର ପଞ୍ଜରା ହାଡ଼ ମଧ୍ୟରେ ଖାଲିଥିବା ସ୍ଥାନରେ ମାଂସପେଶୀ ଦ୍ୱାରା ଝୁଲିକରି ଥାଏ । ଆମେ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଶ୍ୱାସ ଭିତରକୁ ନେଉ, (ଚିତ୍ର ନଂ-୧୩)

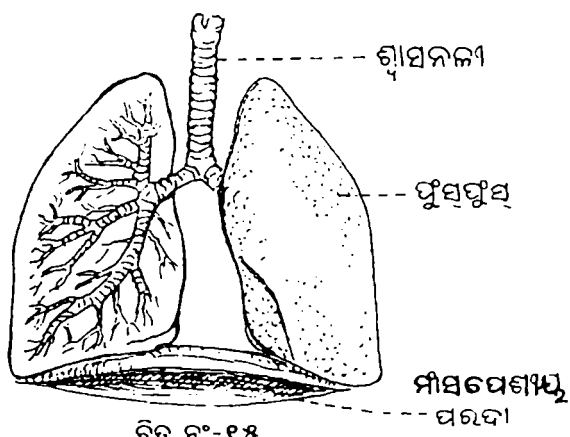

ଚିତ୍ର ନଂ-୧୩ ଶ୍ୱାସଯନ୍ତ୍ର

ଆମର ଛାତି ପ୍ରସାରିତ ହୁଏ । ଯଦ୍ୱାରା କି ବାୟୁ ପୁସ୍ତପୁସ୍ତରେ ପ୍ରବେଶ କରେ, ଯେପରି ପାଣି ସ୍ତମ୍ଭରେ ପଶିଯାଏ । ପୁସ୍ତପୁସ୍ତ ତଳେ ଥିବା ମାଂସପେଶୀ ଚିପି ହୋଇଯିବା ଦ୍ୱାରା ପୁସ୍ତପୁସ୍ତର ଆୟତନ ବଢ଼ିଯାଏ, ଯାହା ଫଳରେ ଆମର ଶ୍ୱାସନଳୀ ଦେଇ ପବନ (ବାୟୁ) ପୁସ୍ତପୁସ୍ତ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରେ ।

ଆମେ ଯେତେବେଳେ ନିଃଶ୍ୱାସ ଦ୍ୱାରା ବାୟୁ ବାହାରକୁ ଛାଡ଼ୁ ଆମର ପଞ୍ଜରା ହାଡ଼ ପୁଣି ପୂର୍ବ ସ୍ଥାନକୁ ଚାଲିଯାଏ । ପୁସ୍ତପୁସ୍ତ ତଳେ ଥିବା ମାଂସପେଶୀ ଉପରକୁ ଉଠିଯାଏ ଓ ବାୟୁ ପୁସ୍ତପୁସ୍ତରୁ ବାହାରି ଯାଏ (ଚିତ୍ର ନଂ-୧୪) । ଚିତ୍ର ନଂ-୧୫ ଶ୍ୱାସଯନ୍ତ୍ର, ପୁସ୍ତପୁସ୍ତ ତଳେ ଥିବା

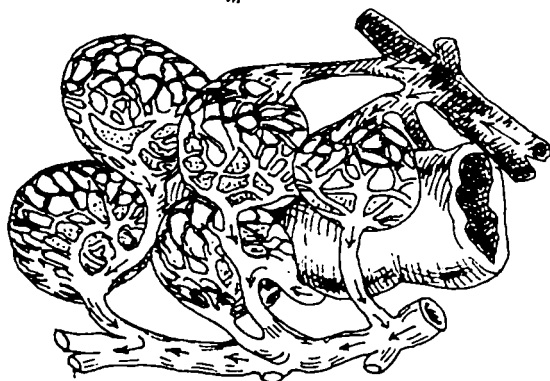
ଚିତ୍ର ନଂ-୧୪

ମାସପେଶୀ ଗୋଟିଏ ଓଲଟା ହୋଇ ଥିବା ଯାଇଥିବା ଗିନା ଭଳି, ଆମେ ଯେତେବେଳେ ବାୟୁ ପ୍ରଶ୍ୱାସରେ ଭିତରକୁ ନେଉ, ଏହି ଗିନା ଟେପ୍ଟା ହୋଇଯାଏ, ପଞ୍ଜରୀ ଫୁଲି ଉଠେ, ଯାହା ଫଳରେ ଗିନାର ଉପର ଅଂଶ ମଝି ପଞ୍ଜରୀ ହାଡ଼ରେ ଲାଗିଯାଏ ।

ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍

ଆମର ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍ ସଞ୍ଜ ଭଳି । ଏହା ଖୁବ୍ ଛୋଟ ଛୋଟ ବାୟୁଭରା ମୁଣି । ବାୟୁଭରାକୋଠାରି ପାଖରେ ଜାଲ ପରି ରକ୍ତ ନଳୀ ଘେରି ହୋଇଥାଏ । ସେଗୁଡ଼ିକ ବାୟୁରୁ ଅମ୍ଳଜାନ ନିଅନ୍ତି ।

ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍‌ର ବାୟୁପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ତରକୁ ଆଲକ ରକ୍ତ ନଳୀ ଅମ୍ଳଜାନ ନେଇ
ଅକ୍ସିଜନୀୟ ତ୍ୟାଗ କରେ

ଚିତ୍ର ନଂ-୧୬

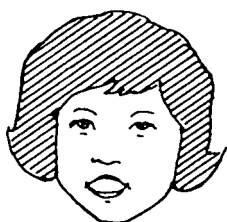
ପ୍ରତିଦିନ ଯେତେ ବାୟୁ ଆମ ପୁଷ୍ପପୁଷ୍ପରେ ପଶେ ଓ ବାହାରେ,
ବାହାରୁଥିବା ବାୟୁକୁ ଯଦି ଧରି ରଖି ପାରିବା, ତେବେ ତାହା ଏକ
ବଡ଼ ଘର ଭାରି କରିଦେବ । (ଚିତ୍ର ନଂ-୧୬)

କଥା କହିବା ଯନ୍ତ୍ର

କଥା କହିଲା ବେଳେ ଏହି ଯନ୍ତ୍ର ପ୍ରଧାନ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

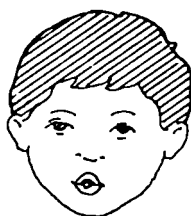
ସ୍ଵରନଳୀକୁ ଜାକିଦେଲେ ସେଥିରେ କମ୍ପନ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଏହି ସମୟରେ ବାୟୁ ବାହାରିଯାଏ । ଏହାଦ୍ଵାରା ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ଶବ୍ଦ ତେଜ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ତା'ପରେ ଆମର ଦାନ୍ତ, ଜିଭ, ଓଠ ଓ ପାଟିର ବିଭିନ୍ନ ଚାଳନା ଦ୍ଵାରା ଭାଷା ଶବ୍ଦ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ।

ଅନେକ ସମୟରେ ଜଣକ ଓଠ ଚାଳନାରୁ ସେ କ'ଣ କହୁଛି ବୁଝିହୁଏ । ଆଗରେ ଏକ ଦର୍ପଣ ରଖି କଥା କହିଲେ ଜଣାଯିବ କିପରି ପାଟିର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉଛି ।

ଆ-----

ଚିତ୍ର ନ: ୧୭

ଉ-----

ଚିତ୍ର ନ: ୧୮

ଇ-----

ଚିତ୍ର ନ: ୧୯

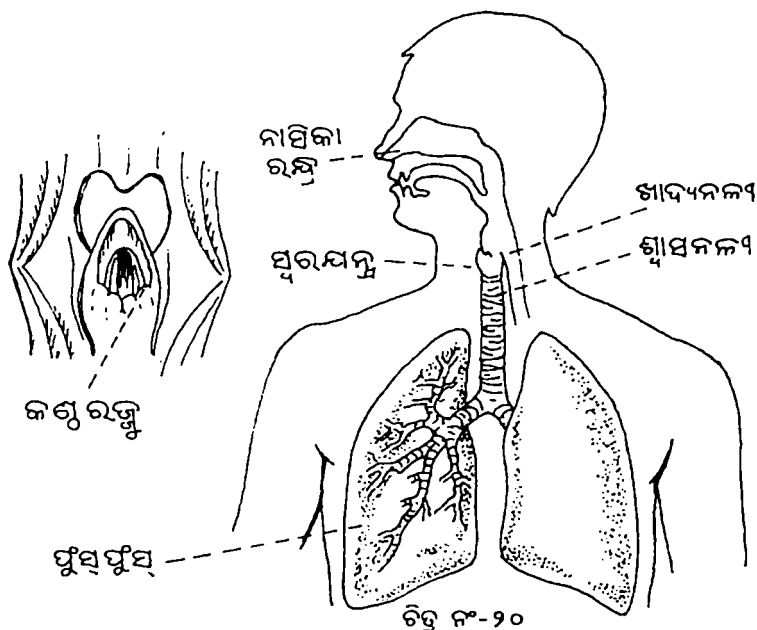
ପାଟିର ଆକାର ଶବ୍ଦକୁ ଭାଷାରେ ପରିଣତ କରେ ।

ଓଠ, ଜିଭ ଓ ଦାନ୍ତର ଗତି ଭାଷାର ବିଭିନ୍ନ ଶବ୍ଦ ତିଆରି କରେ ।

ସ୍ଵରନଳୀର କମ୍ପନ ଦ୍ଵାରା ବାୟୁରେ ଶବ୍ଦର ତେଜ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ (ଚିତ୍ର ନଂ-୨୦) ।

ଆମର ସ୍ଵରନଳୀ ବାୟୁନଳୀ ଭିତରେ ବଡ଼ ଓ ସାନ ହୋଇପାରେ । ତାକୁ ଜାକିଧରି ବାୟୁ ପ୍ରବେଶ କରାଇଲେ ସେ ଥରିଉଠେ ।

ଶିଶୁ କରିବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ ପୁରୁଷରୁ ପବନ ବାହାର କରିବାକୁ ହେବ । ବଡ଼ ଜୋର ଶିଶୁ କରିବାକୁ ହେଲେ ବହୁତ ପବନ ବାହାର କରିବାକୁ ହେବ ।

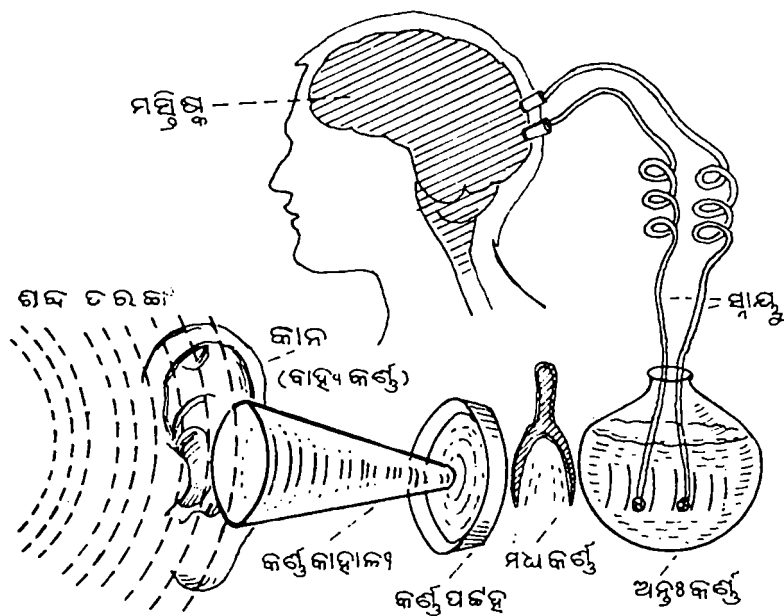

କଷ୍ଟ ସ୍ୱରନଳୀ, ବୟସ ବୃଦ୍ଧି ସଙ୍ଗେ ଲମ୍ବ ହୁଏ । ତେଣୁ ଆମର ସ୍ୱର ମୋଟା ହୁଏ । ପୁଅପିଲାଙ୍କ ସ୍ୱରନଳୀ ଝିଅପିଲାଙ୍କ ସ୍ୱରନଳୀ ତୁଳନାରେ ବେଶି ବଦଳିଥାଏ ।

ଶ୍ରବଣ ଯନ୍ତ୍ର

କାନ କି କି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ?

କାନ ଶବ୍ଦତରଙ୍ଗ ଗ୍ରହଣ କରି ସମ୍ପାଦରେ ପରିଣତ କରି ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ପଠାଏ । ଏଠାରେ ଏକ ଶ୍ରବଣ ଯନ୍ତ୍ରର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପ୍ରଣାଳୀ ସମ୍ପର୍କରେ ବୁଝା ଯାଇଅଛି । ଏହି ଶ୍ରବଣ ଯନ୍ତ୍ର ଶବ୍ଦତରଙ୍ଗ ଧରିରଖି ତାକୁ ଭାଷାର ଶବ୍ଦରେ ପରିଣତ କରି ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ଜଣାଏ (ଚିତ୍ର ନଂ-୨୧) ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୨୧ ଶ୍ରବଣ ଯନ୍ତ୍ର

ଆମେ ଯେଉଁ ଶବ୍ଦ ଶୁଣୁ ତାହା ତରଙ୍ଗ ଆକାରରେ କାନରେ ପ୍ରବେଶ କରେ ।

ଶବ୍ଦତରଙ୍ଗ ଆଖିକୁ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ମାତ୍ର କିଛି ଅନୁଭବ କରି ହୁଏ ।

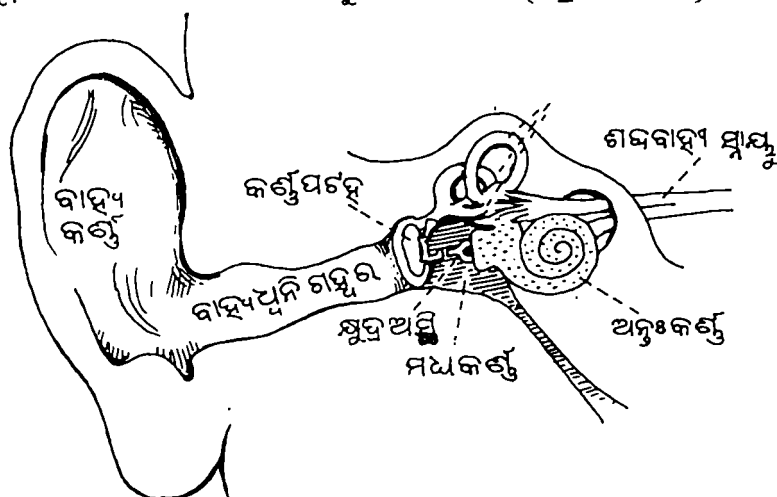
କାନର କାହାଳୀ ଭିତରେ ଲୋମ ଓ ମହମ ଥାଏ । ତେଣୁ ବାହାର ମଇଳା ଭିତରକୁ ଯାଇପାରେ ନାହିଁ ।

ଦ୍ରୁମରେ ଶବ୍ଦତରଙ୍ଗ କମ୍ପନ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଏହି କମ୍ପନ ମଝି କାନରେ ଥିବା ଛୋଟ ହାଡ଼କୁ ଥରାଇଦିଏ ।

ଏହି କମ୍ପିତ ହାଡ଼ ଏଠାରେ ତରଙ୍ଗ (ତେଉଁ) ସୃଷ୍ଟି କରେ ।

ଭିତର କାନରେ ଥିବା ତରଳ ପଦାର୍ଥରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ସ୍ନାୟୁ ଥାଆନ୍ତି । ଏହି ସ୍ନାୟୁଗୁଡ଼ିକ ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ଶବ୍ଦ ବାର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା କିଛି ମାତ୍ରାରେ ସଂଶୋଧିତ ବାର୍ତ୍ତା ପଠାନ୍ତି ।

ଆମେ କେବଳ କାନର ବାହାର ଅଂଶଟି ଦେଖିପାରୁ । କିନ୍ତୁ ବାହାର କାନକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ କାନର ଅନେକ ଅଂଶ ଅଛି, ଯାହାକି ଆମେ ବାହାରୁ ଦେଖିପାରୁନାହିଁ । ବାହାର କାନ ମଝିରେ ଥିବା କଣାଟି ଏକ, ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଆକାରରେ ଭିତର କାନକୁ ଯାଇଥାଏ । (ଚିତ୍ର ନଂ-୨୨)

ଚିତ୍ର ନଂ-୨୨ ଶରୀରର ଭାରସାମ୍ୟ ରକ୍ଷାକାରୀ ତିନୋଟି ନଳୀ

ଆମର ଭିତର କାନ ଏକ ଗୁଡ଼େଇ ହୋଇଥିବା ନଳୀ । ଏହି ନଳୀ ଭିତରେ ଏକପ୍ରକାର ତରଳ ପଦାର୍ଥ ଥାଏ, ଯାହା ଶବ୍ଦକୁ ଧରିପାରେ । ଏହାଛଡ଼ା ତିନୋଟି ଅଧିକା ନଳୀ ଥାଏ, ଯାହା ଭାରସାମ୍ୟ ରକ୍ଷା କରେ ।

ଶବ୍ଦ ଚରଙ୍ଗ କିପରି ?

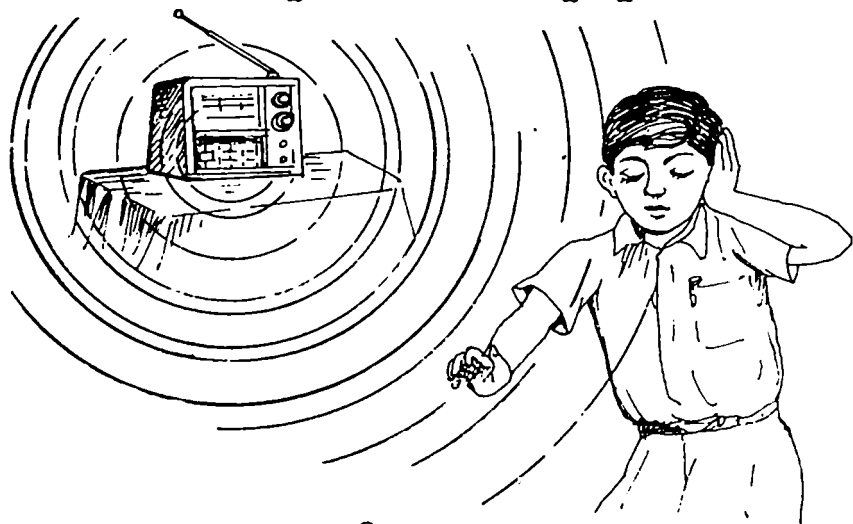
ବେଲୁନ୍ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ କରି ଗୋଟେ ପଟିର ନଳୀରେ କଥା କହିଲେ ଶବ୍ଦ ଢେଉ ଯୋଗୁଁ ବେଲୁନ୍ ଥରିବ (ଚିତ୍ର ନଂ-୨୩) ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୨୩

ଆମର ଦୁଇଟି କାନ କାହିଁକି ?

ତୁମେ ତୁମର ଦୁଇଟି ଆଖି ଓ ଗୋଟିଏ କାନ ଭଲ କରି ବନ୍ଦ କରିନିଅ । ତା'ପରେ ତୁମର କୌଣସି ସାଙ୍ଗକୁ ତୁମ ଆଖପାଖରେ

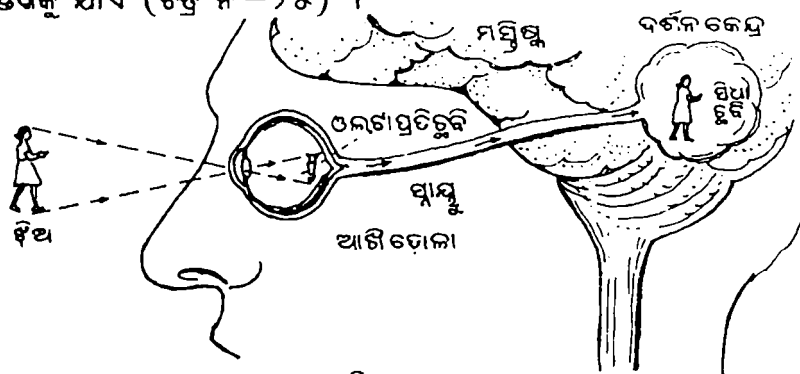

ଚିତ୍ର ନଂ-୨୪

ଗୋଟିଏ ବାଳୁଥିବା ରେଡ଼ିଓ ରଖିବାକୁ କୁହ । ଗୋଟିଏ କାନ ସାହାଯ୍ୟରେ
ରେଡ଼ିଓର ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ତା'ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର । ତୁମେ ରେଡ଼ିଓ
ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବ କି ? ଏହା ପରେ ଦୁଇଟି କାନ ଖୋଲା କରି
ରେଡ଼ିଓ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର, ଦେଖିବ ତୁମେ ଅତି ସହଜରେ
ରେଡ଼ିଓ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବ (ଚିତ୍ର ନଂ—୨୪) ।

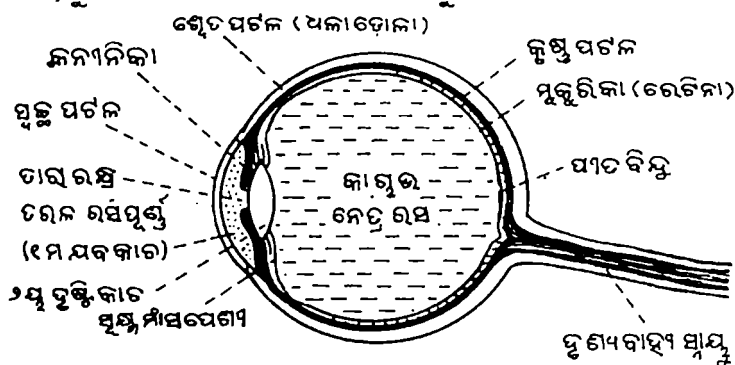
ଆଣି କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ?

ଆଖି ଗୋଟେ କାମେରା ସଦୃଶ । କାମେରା ଭଳି ଆଖି ବାହାରୁ ଆଲୋକ ରଶ୍ମି ଗ୍ରହଣ ସମୟରେ ସଙ୍କୁଚନ କରିଦିଏ ଓ ଦୋଳା ପଛ ପଟେ ଗୋଟେ ଛୋଟ ଚିତ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରେ । ସ୍ନାୟୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ଛବିଟି ମସ୍ତିଷ୍କକ ଯାଏ (ଚିତ୍ର ନଂ-୨୫) ।

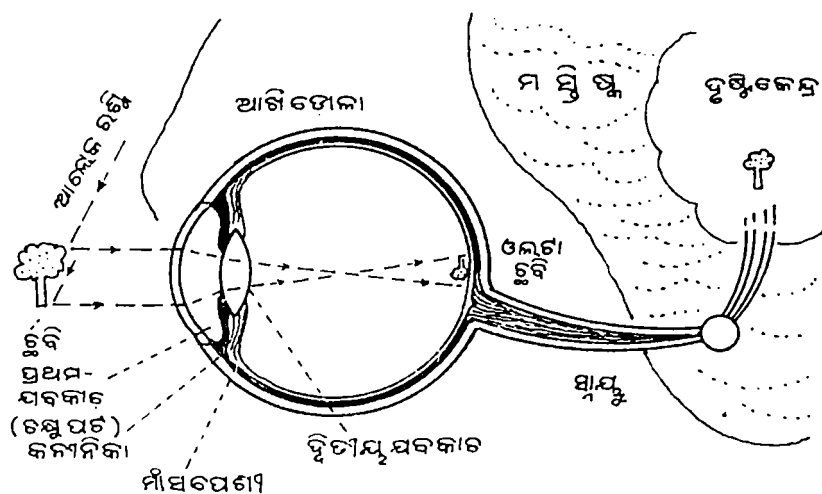
ଚିତ୍ର ନଂ-୨୪

ଚିତ୍ର ନଂ-୨୬ କୁ ଭଲ ଭାବରେ ଦେଖ । ଏଥିରେ ଆଖୁର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶ ଦେଖା ଯାଇଅଛି । ଆମେ ମଧ୍ୟ ଦେଖିପାରିବା ଯେ, ଛୋଟ ଛୋଟ ମାଂସପେଶୀ ଆଖୁର ଆକାର ଓ ଏହା ଭିତରେ ଥିବା ଯବକାଚ (Lens)କୁ କିପରି ଭାବରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୨୭

ତୁମର ଆଖି କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ତାହା ଚିତ୍ର ନଂ-୨୭ ଓ ତା'ପର ଲେଖାରୁ ଜାଣିପାରିବ ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୨୭

ଆଲୋକରଶ୍ମି ଛବି ଉପରେ ପଡ଼ି ଛବିକୁ ଦେଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଛବିରୁ ଆଲୋକରଶ୍ମି ପ୍ରଥମ ଯବକାଚକୁ ପ୍ରବେଶ କରେ । ଏଠାରେ ଯବକାଚ ଆଲୋକରଶ୍ମିକୁ ବଙ୍କେଇ ଦିଏ । ତା'ପରେ ଆଖି ତୋଳା ଦେଇ ବକ୍ତ୍ତ ରଶ୍ମି ଆଖି ଭିତରକୁ ଯାଏ । ଏହି ଗୋଲାକାର ଚକ୍ଷୁପଟ ସଙ୍କୁଚନ ଓ ପ୍ରସାରଣ ଦ୍ଵାରା ଛୋଟ ବଡ଼ ହୁଏ । ଅତି ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ ଆଲୋକରୁ ଆଖିକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଛୋଟ ହୋଇଯାଏ ଓ କମ୍ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ ଆଲୋକରେ ଭଲ ଦେଖିବା ପାଇଁ ବଡ଼ ହୁଏ ।

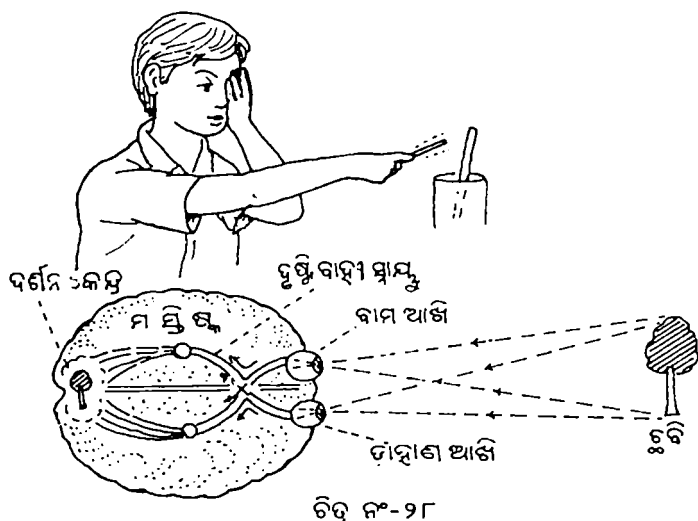
ଦ୍ଵିତୀୟ ଯବକାଚରେ ଲାଗି ରହିଥିବା ମାଂସପେଶୀ ଏହାକୁ ଛୋଟ ଓ ବଡ଼ କରେ, ଯାହା ଫଳରେ ଛବିଟି ପଛରେ ଥିବା ପରଦାରେ ଠିକ୍ ଆକାରରେ ପଡ଼େ ।

ଆଖି ତୋଳା ଦେଇ ଆସିଥିବା ବକ୍ତ୍ତ ରଶ୍ମି ଦ୍ଵିତୀୟ ଯବକାଚକୁ ପାରି ହେଇ ସ୍ଵାୟତ୍ତୋଷ ଉପରେ ଏକ ଓଲଟା ଛବି ସୃଷ୍ଟି କରେ ।

ଏହି ସ୍ଵାୟତ୍ତ ସବୁ ଛବିକୁ ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ପଠାଏ । ମସ୍ତିଷ୍କ ଓଲଟା ଛବିକୁ ସିଧା କରିଦିଏ ।

ଦୁଇ ଆଖି ଅଛି କାହିଁକି ?

ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଆମେ ନିଜେ ପରୀକ୍ଷା କରି କହିପାରିବା । ତୁମେ ଗୋଟିଏ ଆଖି ବନ୍ଦ କରି, ଗୋଟିଏ ହାତରେ ଖଣ୍ଡେ ପେନ୍‌ସିଲ ବା କାଠି ଧରି ଓ ହାତ ପ୍ରସାରଣ କରି ଟିକେ ଦୂରରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ କାଠିକୁ କଡ଼ରୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର । ତୁମେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାଠିକୁ ଛୁଇଁବାରେ କଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କରିବ । ଦୁଇ ଆଖି ଏକତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ କରି କେତେ ପାଖରେ ଅନ୍ୟ ଜିନିଷ ଅଛି, ଜାଣିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ (ଚିତ୍ର ନଂ-୨୮) ।

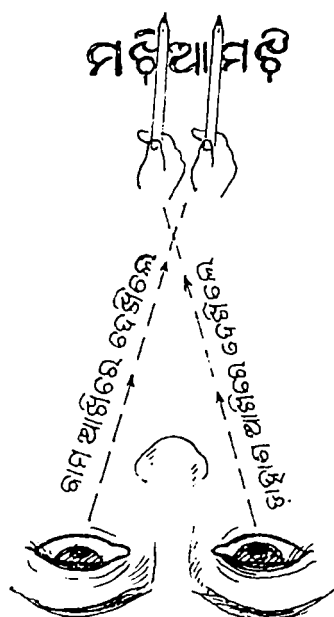

ଦୁଇ ଆଖି କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ?

ପ୍ରତି ଆଖି କୌଣସି ଏକ ପଦାର୍ଥକୁ ଅଲଗା ଭାବରେ ଦେଖନ୍ତି । ଏହି ଦୁଇଟି ଅଲଗା ଛବି ସ୍ନାୟୁଦ୍ୱାରା ତୁମ ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ଯାଏ । ମସ୍ତିଷ୍କରେ ଏହି ଦୁଇଟି ଛବି ମିଶିକରି ଏକ ହୁଅନ୍ତି ।

ତୁମର ତାହାଣ ଆଖି କୌଣସି ଏକ ପଦାର୍ଥ ତାହାଣ ପଟକୁ ଅଧିକ ଦେଖେ ଓ ତୁମର ବାମ ଆଖି ପଦାର୍ଥର ବାମ ପଟକୁ ଅଧିକ ଦେଖେ (ଚିତ୍ର ନଂ-୨୯) ।

ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ତୁମେ ଖଣ୍ଡେ କାଗଜରେ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖ । ଗୋଟେ ପେନ୍‌ସିଲକୁ ସିଧାଭାବେ କାଗଜ

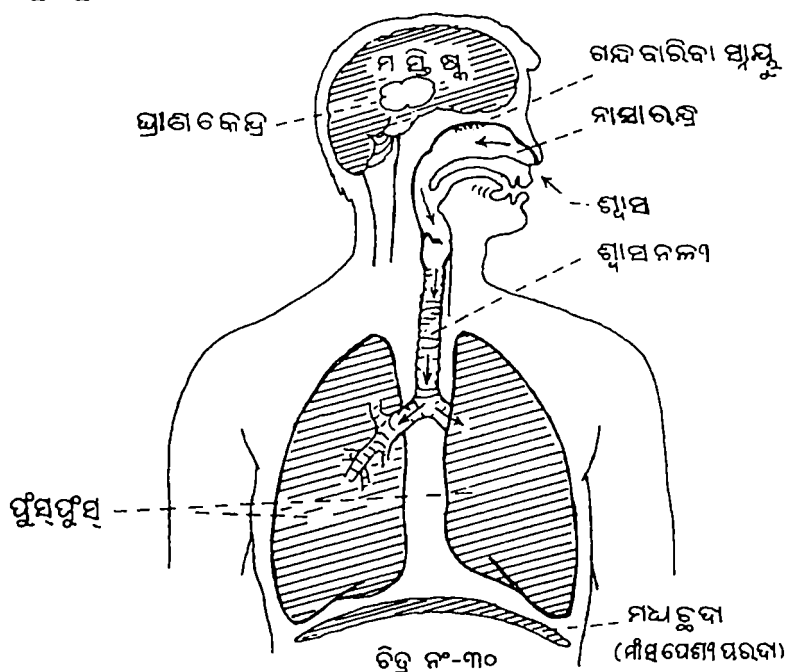

ଚିତ୍ର ନଂ-୨୯

ଓ ତୁମ ଆଖି ମଝିଆମଝି ଧର । ଯେକୌଣସି ଆଖି ବୁଜି ଶବ୍ଦକୁ ଦେଖ, ତୁମେ ଦେଖିବ ଶବ୍ଦର କିଛି ଅଂଶ ତୁମକୁ ଦେଖାଯାଉ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଦୁଇ ଆଖିରେ ଶବ୍ଦକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲେ ତୁମେ ପୂରା ଶବ୍ଦଟି ଦେଖିପାରିବ ।

ନାକର କାମ କ'ଣ ?

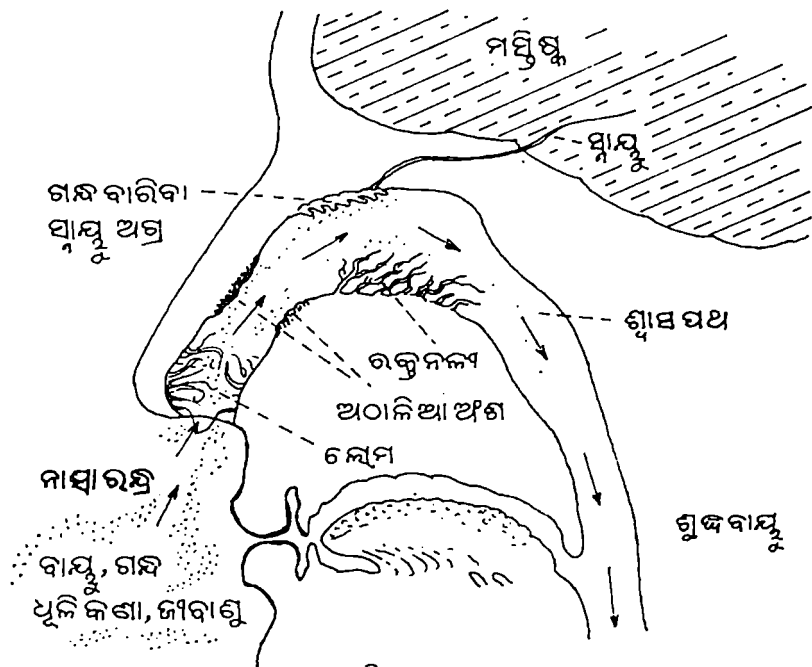
ତୁମେ ତୁମ ନାକଦ୍ୱାରା ପ୍ରଧାନତଃ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ସମ୍ପାଦନ କର । ନାକ ଭିତରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପଦାର୍ଥ ବାୟୁକୁ ପରିଷ୍କାର କରି, ବିଶୁଦ୍ଧ ବାୟୁକୁ ପୁଷ୍ପପୁଷ୍ପକୁ ପଠାଏ ।

ତୁମ ନାକ ଭିତରେ ଦୁଇଟି ନଳୀ ଅଛି । ଯାହାକି ତୁମ ମୁଖମଣ୍ଡଳର ପଛରେ ଥିବା ଏକ ଗାତ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରିଅଛି । ଏହି ଗାତ ଭିତରେ ମହମ ପରି ଆର୍ଦ୍ର ପଦାର୍ଥ ଅଛି । ଏହି ଗାତ ଭିତର ଅଂଶ ଗରମ ମଧ୍ୟ । ଏଠାରେ ବାୟୁ ପରିଷ୍କାର ହୋଇ ଗରମ ହୁଏ ଓ ତା'ପରେ ପୁଷ୍ପପୁଷ୍ପ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରେ ।

ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ବିଭିନ୍ନ ମଇଳା ପଦାର୍ଥ ଓ ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ଜୀବାଣୁ ଅଛନ୍ତି । ନାକ ସେ ସବୁକୁ ପୁଷ୍ପପୁଷ୍ପ ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ଦିଏ ନାହିଁ ।

ନାକ ଭିତରେ ଓ ପ୍ରବେଶ ଦ୍ଵାରର ଦୁଇ ପାଖରେ ଛୋଟ ଛୋଟ କେଶ ଥାଏ । ଏଠାରେ ପ୍ରଥମେ, ଜୀବାଣୁ ଓ ମଇଳା ଜିନିଷ ରହିଯାଇ ବିଶୁଦ୍ଧ ପବନ ଭିତରକୁ ଯାଏ ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୩୧

ଉପରେ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ଚିତ୍ର ନଂ-୩୧ ଓ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଲେଖାରେ ନାକ ଭିତରେ ବାୟୁ କିପରି ବିଶୋଧନ ହୁଏ, ଦର୍ଶାଇ ଦିଆ ଯାଇଅଛି ।

ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ନିଶ୍ଵାସ ନିଅ, ବାୟୁ ସହିତ ମିଶିଥିବା ଧୂଳି ଓ ଜୀବାଣୁ ତୁମ ନାକ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରେ । ଚିତ୍ରରେ ଦେଖା ଯାଇଥିବା ଫୁଲ ଓ ଏହିପରି ଗୁଡ଼ିଏ ପଦାର୍ଥର କିଛିନା କିଛି ଗନ୍ଧ ରହିଥାଏ । ବାୟୁ ସହିତ ମିଶି ଏହି ଗନ୍ଧ ମଧ୍ୟ ନାକ ଭିତରକୁ ଯାଏ ।

ଜୀବାଣୁ ଓ ଧୂଳି ତୁମ ନାକ ଭିତରେ ଥିବା ବାଳ ଓ ଅଠାଳିଆ ପଦାର୍ଥକୁ ପାରିହୋଇ ଯାଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଏକ ଗନ୍ଧ ଏହି ସବୁକୁ ପାରିହୋଇ ଗନ୍ଧ ବାରିବା ବାଳ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚେ ଓ ସ୍ନାୟୁ ଦ୍ଵାରା ତୁମ ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ଯାଏ ।

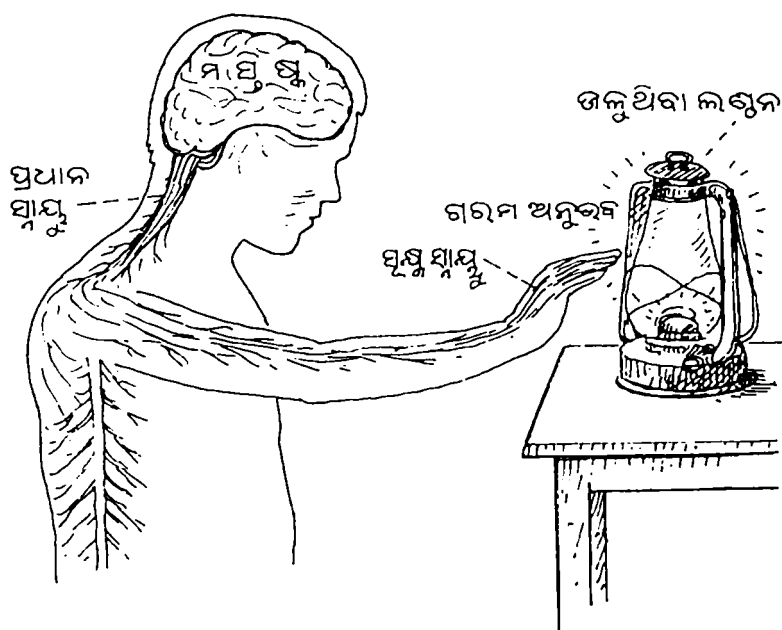
ନାକ ଭିତରେ ଥିବା ରକ୍ତନଳୀ ଭିତରକୁ ଆସୁଥିବା ବିଶୁଦ୍ଧ ବାୟୁକୁ ଗରମ କରିଦିଏ । ଏହି ବିଶୁଦ୍ଧ ଏବଂ ଗରମ ବାୟୁ ତୁମ ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍କୁ ଯାଏ ।

ଏହି ଭାବରେ ନାକ ତୁମକୁ ଶୁଦ୍ଧିବାରେ ଓ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ସମ୍ପାଦନ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଅନୁଭବ କରିବା ଯନ୍ତ୍ର

ଚମରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ସ୍ନାୟୁ ଥାଏ । ଏହି ସ୍ନାୟୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ତୁମେ ଗରମ, ଥଣ୍ଡା, ନରମ, ଟାଣ, ପାଲିସ ବା ଖଦଖଦଡ଼ିଆ ଜାଣିପାର । ତୁମର ଆଙ୍ଗୁଳିରେ ବହୁତ ସ୍ନାୟୁ ଅଛି । ତୁମେ ଆଙ୍ଗୁଳି ଚାଳନା ଦ୍ଵାରା ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରିପାର । ତୁମ ଚର୍ମ ଓ ଶରୀରର ସମସ୍ତ ସ୍ନାୟୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ମସ୍ତିଷ୍କ ଅନୁଭବ କରିବା ଖବର ପାଏ ।

ଅନେକ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଖବର ଠିକ୍ ନ ଥାଏ । ଯାହା ପଳରେ ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ବୋକା ବନିବାକୁ ହୁଏ । ତେଣୁ ଛୁଇଁବା, ଅନୁଭବ କରିବା ଓ ଜାଣିବା ଖବର ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ ହୁଏ । ବିଶ୍ଳେଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅନେକ ସମୟରେ ଭୁଲ୍ ମଧ୍ୟ ହୁଏ (ଠିକ୍ ବା ଭୁଲ୍ ଜାଣି ହୁଏ ନାହିଁ) ।

ତୁମ ମସ୍ତିଷ୍କ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ?

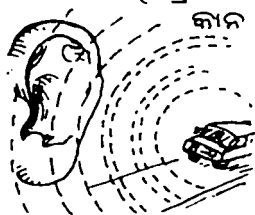
ତୁମର ମସ୍ତିଷ୍କ ଶରୀରର ସବୁଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ଅଙ୍ଗ । ଏହା ଏକ ସମୟରେ ବହୁତ ଖବର ଗ୍ରହଣ କରେ । କେତେକ ଖବର ରଖିଦିଏ ଓ କେତେକ ଖବର ପୁନଃ ପ୍ରେରଣ କରେ ।

ତୁମର ପାଞ୍ଚଟି ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଅଛି ଯଥା—ଶ୍ରବଣ (କାନ), ଦର୍ଶନ (ଆଖି), ଆଗ୍ରାଣ (ନାକ), ସ୍ବାଦ (ଜିଭ), ସ୍ପର୍ଶ (ଚର୍ମ) । ଏହିସବୁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ତୁମ ମସ୍ତିଷ୍କ ବାହାରର ଖବର ପାଏ ଓ ତାହାକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ପ୍ରକୃତ ସେ ସବୁ କ'ଣ ଜାଣେ ।

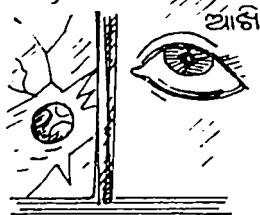
ତୁମ କାନ ଶବ୍ଦ ଶୁଣେ । ମସ୍ତିଷ୍କ କହେ, ଏହା ଗାଡ଼ିର ଶବ୍ଦ (ଚିତ୍ର ନଂ-୩୨) ।

ବଲ ଆଘାତରେ ଘରର ଝରକା କାଚ ଭାଙ୍ଗିବାର ଦୃଶ୍ୟ ତୁମ ଆଖି ଦେଖେ । ତୁମ ମସ୍ତିଷ୍କ କହେ ଏଠାରେ ଖେଳ ନାହିଁ (ଚିତ୍ର ନଂ-୩୩) ।

ତୁମର ନାକ ଗନ୍ଧ ବାରେ । ତୁମର ମସ୍ତିଷ୍କ କହେ ଏହା ଖିରି ହୋଇପାରେ (ଚିତ୍ର ନଂ- ୩୪) ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୩୨

ଚିତ୍ର ନଂ-୩୩

ଚିତ୍ର ନଂ-୩୪

ତୁମର ଜିଭ କହେ 'ଖଟା' । ତୁମର ମସ୍ତିଷ୍କ କହେ ଏହା ପାଚି ନାହିଁ (ଚିତ୍ର ନଂ-୩୫) ।

ତୁମର ଆଙ୍ଗୁଳି ଛୁଇଁକରି କୁହେ, “ଏହା ବାଳ” । ତୁମର ମସ୍ତିଷ୍କ କହେ, “ଏହା ଡାଢ଼ି” (ଚିତ୍ର ନଂ-୩୬) ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୩୫

ଚିତ୍ର ନଂ-୩୬

ତୁମ ମସ୍ତିଷ୍କ ଏକ ଘର ପରି । ଏହା ଭିତରେ ବହୁତଗୁଡ଼ିଏ କକ୍ଷ ଅଛି । ଏହି କକ୍ଷଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି, ଯଥା—ଖବର ଗ୍ରହଣ କରିବା, ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା, ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା, ଖବର ମନେ ରଖିବା, ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି ।

ଖବର ଗ୍ରହଣ କରିବା କକ୍ଷ

ମସ୍ତିଷ୍କ ତୁମ ପଞ୍ଚ ଇନ୍ଦ୍ରିୟରୁ ବହୁତ ପ୍ରକାରର ଖବର ସଂଗ୍ରହ କରେ, ତା’ପରେ ଖବର ମନେ ରଖିବା କକ୍ଷକୁ ପଠାଏ ।

ନିଷ୍ପତ୍ତି ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କକ୍ଷ

ତୁମ ଇନ୍ଦ୍ରିୟରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ଖବର ପାଇ କ’ଣ କରାଯିବ, ମସ୍ତିଷ୍କ ବିଚାର କରେ, ଅଦରକାରୀ ଖବରକୁ ଅଲଗା କରେ ଓ ମାଂସପେଶୀକୁ ପ୍ରେରଣ କରେ ।

ଖବର ମନେରଖିବା କକ୍ଷ

ତୁମର ମନେରଖିବା କକ୍ଷ ଖବର ସବୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ତାହା କ’ଣ ଜାଣେ ।

ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କକ୍ଷ

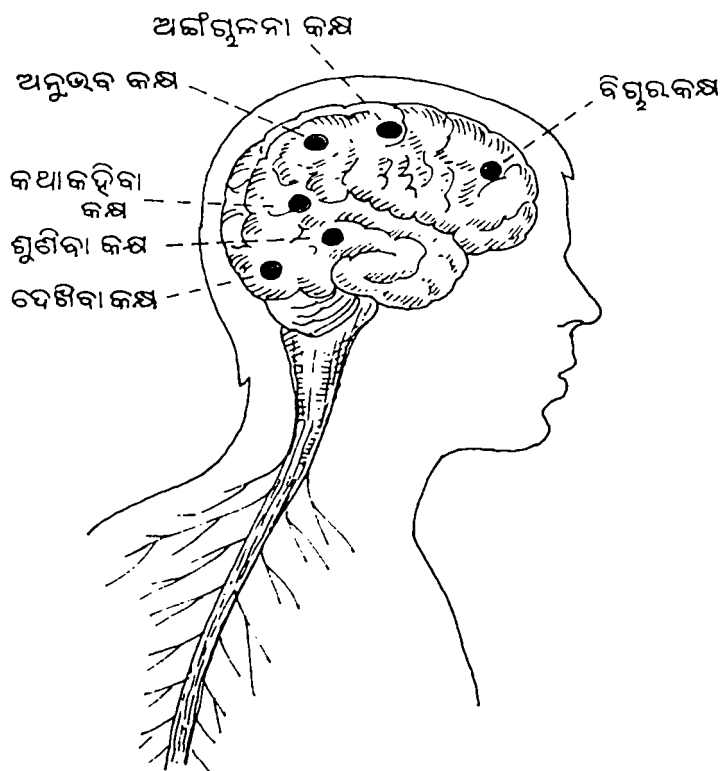
ଏହା ତୁମ ଶରୀରକୁ ଠିକ୍ ବାଟରେ ରଖେ । ହୃଦୟଦଳ ଠିକ୍ ରଖେ, ନିଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସ ଓ ଖାଦ୍ୟାୟନର ଠିକ୍ ଚାଳନ କରେ । ତୁମେ ଶୋଇଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥାଏ ।

ଜରୁରୀ ଖବର ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ର

ଉପରୋକ୍ତ କକ୍ଷଗୁଡ଼ିକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ, ତୁମ ମସ୍ତିଷ୍କରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ କକ୍ଷ ଅଛି, ଯେଉଁଠି ସମସ୍ତ ଖବର ପ୍ରଥମେ ପହଞ୍ଚେ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ

ଖବର ଉପରେ ଚରକ୍ଷଣାତ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ । ଏହା ତୁମକୁ ଜାଗ୍ରତ କରେ । ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଯିବାକୁ ବା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ କୁହେ ।

ସ୍ନାୟୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ତୁମର ବିଭିନ୍ନ ଇନ୍ଦ୍ରିୟରୁ ଖବର ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ଯାଏ ଓ ମସ୍ତିଷ୍କରୁ ଆଦେଶ ଆଉ କେତେକ ସ୍ନାୟୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ତୁମର ସମସ୍ତ ମାଂସପେଶୀକୁ ଯାଏ । ତୁମର ମସ୍ତିଷ୍କରେ ଥିବା ସହସ୍ର ସ୍ନାୟୁକୋଷ ଖବର ସଂଗ୍ରହ କରି ରଖେ, ତୁମର ପଛ ପଞ୍ଜରା ହାତ ଭିତରେ ଥିବା ଏକ ନଳୀ ଦେଇ ତୁମ ଶରୀରର ସମସ୍ତ ଖବର ଯିବାଆସିବା କରେ ।

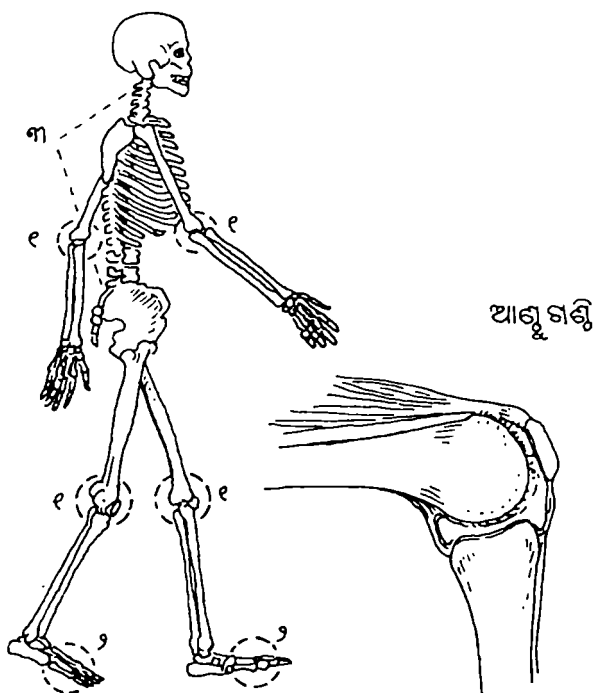
ଚିତ୍ର ନଂ-୩୭ ମସ୍ତିଷ୍କରେ ଥିବା କେତେକ କକ୍ଷ

ଶରୀରରେ ହାଡ଼ କିପରି ଖଞ୍ଜା ହୋଇଥାଏ ?

କେବେ ଭାବିଛନ୍ତି ଶରୀରରେ ହାଡ଼ ନ ଥିଲେ ତୁମ ଆକାର କିପରି ହୋଇଥାନ୍ତା ! ବୋଧହୁଏ ଏହା ଏକ ଗୋଲାକାର ମାଂସପିଣ୍ଡୁଳା ପରି ହୋଇଥାନ୍ତା ।

ମଣିଷ ଶରୀରରେ ୨୦୬ଟି ହାଡ଼ ଥାଏ । ଏହିଗୁଡ଼ିକ ଶରୀରର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଖଞ୍ଜା ହୋଇଥାନ୍ତି ଓ ଆମକୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ଆସ ତେବେ ଜାଣିବା ଏହିସବୁ ହାଡ଼ କିପରି ଖଞ୍ଜା ହୋଇଥାଏ ।

ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ତୁମର ଗୋଟିଏ ହାଡ଼ ଅନ୍ୟ ହାଡ଼ ସହିତ ଯୋଗ ହୋଇଥାଏ ସେ ସ୍ଥାନକୁ ଗଣ୍ଠି କୁହାଯାଏ । ଚିତ୍ର ନଂ-୩୮ ରେ କଙ୍କାଳରେ ତୁମର ଗଣ୍ଠିସବୁ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଦର୍ଶାଇ ଦିଆ ଯାଇଅଛି ।

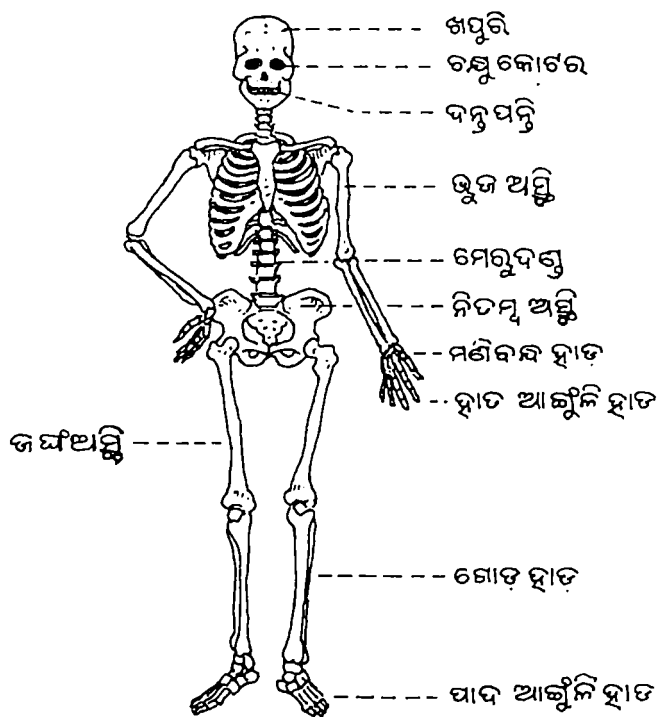
ଚିତ୍ର ନଂ-୩୮

୧) ତୁମେ ଏହି ଗଣିତଗୁଡ଼ିକ ବହୁତ ବ୍ୟବହାର କର । ଏହା ଠିକ୍ ଭାବରେ କାମ ନ କଲେ, ତୁମେ ଚାଲିପାରିବ ନାହିଁ, ଖାଇପାରିବ ନାହିଁ, ବୋଡ଼ିପାରିବ ନାହିଁ, ଗଛ ଚଢ଼ିପାରିବ ନାହିଁ ଇତ୍ୟାଦି ।

୨) ପାଦର ଛୋଟ ଛୋଟ ଗଣି ଚାଳନା ଫଳରେ ତୁମେ ବୋଡ଼ିପାର ।

୩) କଳାଳର ଏହି ହାଡ଼ଗୁଡ଼ିକ ଥାକ ଥାକ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ସାହାଯ୍ୟରେ ତୁମେ ନଇଁପାର, ବସ ଉଠ କରିପାର ଇତ୍ୟାଦି ।

ମୁଣ୍ଡ :- ତୁମର ମୁଣ୍ଡର ଖପୁରି ଏକ ହାଡ଼ରେ ତିଆରି ହୋଇଥିବା ପଗଡ଼ି ପରି । ଏହା ତୁମର ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ରକ୍ଷା କରେ । ଏହାର ଆଗରେ ଥିବା ଦୁଇ କଣାରେ ତୁମର ଆଖି ଖଞ୍ଜା ହୋଇଥାଏ । ତୁମର ମୁଣ୍ଡ ପଛ ହାଡ଼ର ଉପରେ ବସିଥାଏ, ଠିକ୍ ଯେପରି ଏକ ରିଙ୍ଗ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ପେଣ୍ଟୁ ରଖିଲା ଭଳି । ତୁମେ ତେଣୁ ମୁଣ୍ଡକୁ ଏପାଖ ସେପାଖ କରିପାର ।

ବାହୁ :- ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ବାହୁକୁ ଚାଳନା କର, ସେତେବେଳେ ଜାଣିପାରିବ ଯେ ଏହା ବଳ-ସଙ୍କେତ ପରି ବୁଲୁଛି ।

ପଛହାଡ଼ :- ତୁମେ ତୁମର ଆଙ୍ଗୁଳିକୁ ପଛହାଡ଼ ଉପରେ ବୁଲାଇ ଦେଖ । ଦୁଇ କୁଦିଆ ହାଡ଼ ମଝି ଗଢିରିଆ । ଏହାକୁ ଗଣ୍ଠି କୁହାଯାଏ । ଏହା ଥାକ ଥାକ ହୋଇଥାଏ । ମାଂସପେଶୀ ତା'ଉଁଡରେ କୁସନ୍ ପ୍ୟାଡ୍ ସଦୃଶ ଯୋଗ ହୋଇ ଥାଆନ୍ତି । ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ବଙ୍କା ହୋଇଯାଅ, ସେତେବେଳେ ତୁମର କୁଦ ପରି ହାଡ଼ ଖଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ଦୂରତା ବଢ଼ିଯାଏ ।

ବୁଡ଼ା ଆଙ୍ଗୁଳି ହାଡ଼ :- ବୁଡ଼ା ଆଙ୍ଗୁଳି ହାଡ଼ ଗଣ୍ଠି ଏପରି ଭାବରେ ବୁଲେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା କି ତୁମେ ଅନ୍ୟ ଆଙ୍ଗୁଳି ଓ ବୁଡ଼ା ଆଙ୍ଗୁଳି ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ଧରିପାରିବ ।

ପାଦ ଆଙ୍ଗୁଳି ଗଣ୍ଠି :- ପାଦ ଆଙ୍ଗୁଳି ଗଣ୍ଠି ଓ ବୁଡ଼ା ଆଙ୍ଗୁଳି ଗଣ୍ଠି ଲାଗିଥିବା କବାଟ କବଜା ପରି ।

କହୁଣି ଓ ଆଣ୍ଠ :- ଏହି ହାଡ଼ଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ଗଣ୍ଠି (କବଜା) ଦ୍ୱାରା ଚାଳିତ ହୁଏ । କାରଣ ଏଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ଦିଗକୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରରେ ବୁଲେ ।

ଗୋଇଠି (ପାଦମୂଳ) :- ଗୋଇଠି (ପାଦମୂଳ) ଓ ମଣିବନ୍ଧରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ହାଡ଼ ଥାଏ । ଯଦ୍ୱାରା ତୁମେ ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ଗତିଶୀଳ ହୋଇପାର । ହାଡ଼ର ଶେଷ ଭାଗ ଏପାଖ ସେପାଖ ହୋଇପାରେ ।

ସବୁ ପ୍ରକାର ଗଣ୍ଠିରେ ଏକ ପ୍ରକାର ତରଳ ପଦାର୍ଥ (ତେଲ) ଥାଏ, ଯାହାକି ଏହାର ସୁ-ଚାଳନାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଏହି ତେଲ ନ ଥିଲେ ଗଣ୍ଠିଗୁଡ଼ିକ ଭାଙ୍ଗି ଯାଆନ୍ତା ।

ଅସ୍ଥିବନ୍ଧ ବା ଅସ୍ଥି :- ଅସ୍ଥିବନ୍ଧ ବା ଅସ୍ଥି ସଂଯୋଜକ ଝିଲ୍ଲା ସାହାଯ୍ୟରେ ଗଣ୍ଠି ନିଜ ଜାଗାରେ ଠିକ୍ ଭାବରେ ରହେ, ଏକ ପ୍ରକାର ଅଧିକା ଚର୍ମ ତାଙ୍କୁ ଗଣ୍ଠି ଉପରେ ଥାଏ, ଯଦ୍ୱାରା ଗଣ୍ଠି ତେଲ ଠିକ୍ ସ୍ଥାନରେ ରହିପାରେ ।

ତୁମର କାନ ଓ ନାକ ଉପାସ୍ଥି ଓ ଅସ୍ଥିତନ୍ତରେ ତିଆରି । ଏହା ହାଡ଼ ନୁହେଁ । ଏହାକୁ ତୁମେ ବଙ୍କା ବଙ୍କି କରିପାର ।

ମାଂସପେଶୀ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ?

ତୁମର ଶରୀର ଭିତରେ ଥିବା ମାଂସପେଶୀଗୁଡ଼ିକ ସ୍ନାୟୁ ଦ୍ଵାରା ତୁମ ମସ୍ତିଷ୍କ ସହିତ ସଂଯୋଗ ହୋଇଥାଏ । ସ୍ନାୟୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ମସ୍ତିଷ୍କରୁ ଖବର ତୁମ ମାଂସପେଶୀ ପାଏ ଓ ଏହି ଖବର ବା ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ମାଂସପେଶୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ତୁମର ମସ୍ତିଷ୍କ ଏକ ସମୟରେ ଅନେକ ଖବର ବା ଆଦେଶ ପ୍ରେରଣ କରିପାରେ ଓ ଅନେକ ମାଂସପେଶୀକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇପାରେ ।

ମାଂସପେଶୀଗୁଡ଼ିକ ଯୋଡ଼ା ଯୋଡ଼ା ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ଚିତ୍ର ନଂ—୪୦ ‘କ’ ଓ ‘ଖ’ରେ ହାତ ମାଂସପେଶୀର ଚାଳନା ଦେଖା ଯାଇଅଛି । ତୁମେ ହାତ ଚାଳନା ଦ୍ଵାରା ମାଂସପେଶୀ ଦେଖିପାରିବ । ତୁମର ହାତଗୁଡ଼ିକୁ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରାଏ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାଂସପେଶୀ ଶରୀରର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରନ୍ତି । ଯଥା—ତୁମର ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡ, ଖାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି । ମସ୍ତିଷ୍କରେ ଏକ ଅଂଶ ଶରୀରର ସମସ୍ତ ମାଂସପେଶୀଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଏ, ତୁମର ମାଂସପେଶୀଗୁଡ଼ିକ ହାତ ସାଙ୍ଗରେ ଏକ ପ୍ରକାର ଶକ୍ତ ତନ୍ତୁ (Tendon) ଦ୍ଵାରା ସଂଯୋଗ ହୋଇଥାଏ ।

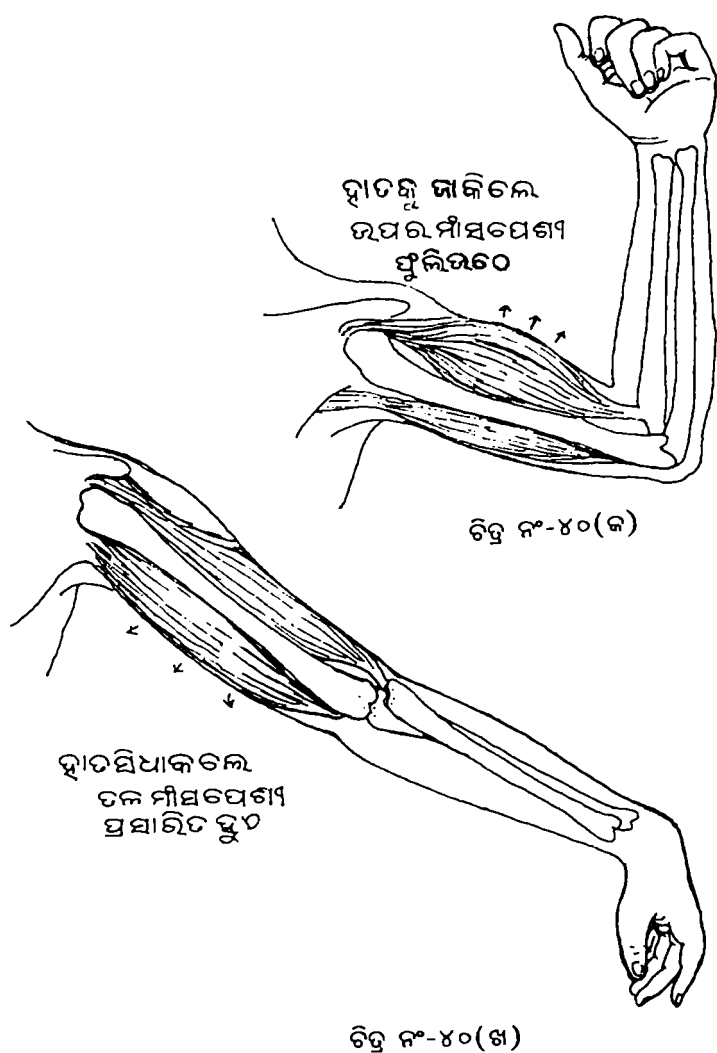
ତୁମ ଶରୀର ଭିତରେ ଥିବା ମାଂସପେଶୀଗୁଡ଼ିକ ସ୍ନାୟୁଦ୍ଵାରା ତୁମ ମସ୍ତିଷ୍କ ସହିତ ସଂଯୋଗ ହୋଇଥାଏ । ସ୍ନାୟୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ମସ୍ତିଷ୍କରୁ ଖବର ତୁମ ମାଂସପେଶୀକୁ ଯାଏ ଓ ଏହି ଖବର ବା ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ମାଂସପେଶୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ତୁମର କଳପାଟି

ମାଂସପେଶୀ ତୁମର କାନ ଉପର ଦେଇ ଉପରକୁ ଲମ୍ବିଥାଏ ।

ପଛ ପଞ୍ଜରା ହାତ

ତୁମର ପଛ ପଞ୍ଜରା ହାତ ସହ ଥିବା ମାଂସପେଶୀ ପଞ୍ଜରାକୁ ସିଧା ରଖେ । ତୁମେ ଶୋଇଲା ବେଳେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଅଳସୁଆମୀ କରନ୍ତି । ମସ୍ତିଷ୍କ ଆଦେଶ ଦେଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ପୁଣି କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ।

ଗୋଡ଼ରେ ଥିବା ମାଂସପେଶୀ

ତୁମକୁ ସିଧା ଠିଆ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ, ତୁମର ବେକ ଓ ପଛ ପିଞ୍ଜରା ହାଡ଼ରେ ଥିବା ମାଂସପେଶୀ ପରି ଏହା ସିଧା ଠିଆ

ହେବା ଓ ସିଧା ଚାଲିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ତୁମେ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ଆଦୌ ଜାଣିପାର ନାହିଁ । ଗୋଡ଼, ହାତ ଓ ମାଂସପେଶୀକୁ ସଂଯୋଗ କରୁଥିବା ଶକ୍ତ ତନ୍ତୁ, ସବୁ ତନ୍ତୁଠାରୁ ମଜବୁତ । ଏହା ମଧ୍ୟ ବଡ଼ ଟାଣ, କାରଣ ଏହା ତୁମ ଶରୀରର ସମସ୍ତ ଓଜନକୁ ସମାଳି ଥାଏ ।

ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ପାଦ ଚାଳନା କର, ସେତେବେଳେ ଆଖୁ ପାଖକୁ ଲାଗିଥିବା ମାଂସପେଶୀ ଉପରକୁ ଉଠେ ଓ ତଳକୁ ପଡ଼େ । ଏହା ତୁମେ ଜାଣିପାରିବ ।

ମାଂସପେଶୀ
ଉପରକୁ ଉଠେ

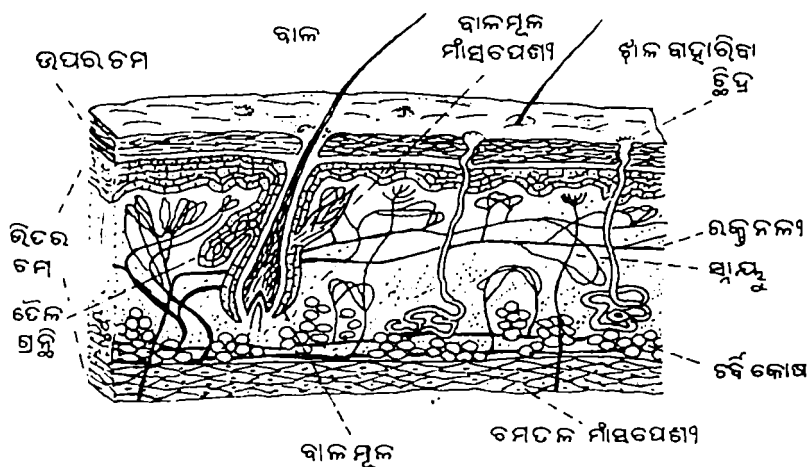

ଚିତ୍ର ନଂ-୪୦(ଗ)

ଟମର କାର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ?

ତୁମ ଶରୀର ଉପରେ ଟମର ଏକ ଛାଉଣି ଆଏ । ତୁମେ ଏହାର ଉପର ପାଖ ଦେଖିପାର । କିନ୍ତୁ ଟମ ତଳେ କି ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ ତାହା ତୁମେ ଜାଣିପାର ନାହିଁ ।

ତୁମର ଉପର ଟମ ଚେମଡ଼ ଓ ଶୁଷ୍କ । ଏହା ତୁମ ଶରୀରକୁ ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ଜୀବାଣୁ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟରୁ ରକ୍ଷା କରେ ଓ ଶରୀରର ଜଳାୟତନକୁ ଶୁଷ୍କ ନ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ (ଚିତ୍ର ନଂ-୪୧ ଦେଖ) ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୪୧

ଉପର ଟମର ଠିକ୍ ତଳେ ଆଉ ଏକ ସ୍ତରର ଟମ ଅଛି, ଯେଉଁଠାରେ ଉପର ଟମ କୌଣସି କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲେ, ନୂଆ ଟମ ଏଠାରୁ

ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଏହାର କ୍ଷୁଦ୍ର କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଂଶଗୁଡ଼ିକୁ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଅନେକ ରକ୍ତକୋଷ ସଂଯୋଗ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଚମକୋଷଗୁଡ଼ିକ ଉପରକୁ ଉଠିଲେ ନିର୍ଜୀବ ହୋଇଯାଆନ୍ତି ।

ତୁମ ଡେଲଗ୍ରାଫିରେ ତେଲ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ଓ ତୁମ ବାଳକୁ ଯୋଗାଏ । ବାଳ ମୂଳରେ ଥିବା ମାଂସପେଶୀରେ ସଙ୍କୁଚନ ଓ ପ୍ରସାରଣ ଦ୍ୱାରା ତେଲ ଉପରକୁ ଯାଏ । ଏହା ଫଳରେ ତୁମ ଚର୍ମ ତେଲିଆ ହୋଇଥାଏ ।

ଚମର ଗହୀର ଅଂଶରେ ବାଳର ମୂଳଗୁଡ଼ିକ ଥାଏ । ଉପରକୁ ଉଠିଥିବା ବାଳ ମରିଗଲେ ଏହି ମୂଳ ପାଖରୁ ପୁଣି ଥରେ ବାଳ କଞ୍ଚିଥାଏ ।

ଝାଳଗ୍ରନ୍ଥି ତୁମ ଗହୀର ଚମରେ କ୍ଷୁଦ୍ର କ୍ଷୁଦ୍ର ନଳୀ ଆକାରରେ ଥାଏ । ଏହି ନଳୀ ସବୁ ତୁମ ଦେହରୁ ପାଣି ଓ ଲବଣ ବହନ କରି ଝାଳ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଚମ କୋଷର ଛିଦ୍ରଦେଇ ଝାଳ ବାହାରକୁ ଯାଏ ।

ଚମ ନ ଥିଲେ କ'ଣ ହୁଅନ୍ତା ?

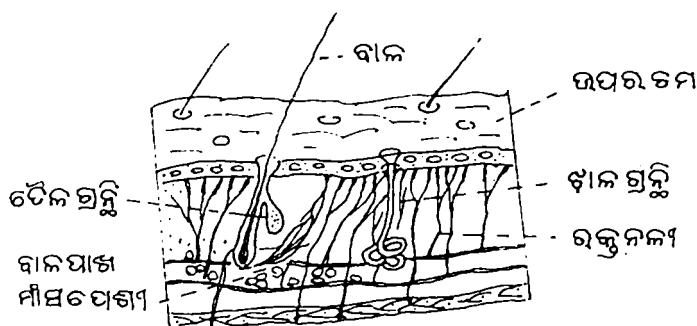
ତୁମର ଶରୀରର ଅଧିକାଂଶ ଭାଗ ଜଳ, ଏପରିକି ତୁମ ହାଡ଼ରେ ମଧ୍ୟ ଜଳ ଅଛି । ତୁମର ଚମ ନ ଥିଲେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ତାପ ଓ ବାୟୁ ତୁମର ଦେହକୁ ଶୁଷ୍କ କାଠି ପରି କରି ଦିଅନ୍ତା ।

ଚମ ଯୋଗୁଁ ବାହାର ପାଣି ଶରୀର ଭିତରକୁ ଯାଇପାରେ ନାହିଁ । ତୁମ ଚମରୁ ବାହାରୁଥିବା ତେଲ, ଚମ ରକ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ ବନ୍ଦ କରି ପାଣି ପ୍ରବେଶକୁ ବନ୍ଦକରେ । ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ଥିବା ମଳି, ଧୂଳି, ଜୀବାଣୁ ଆଦି ତେଲ ଯୋଗୁଁ ଚମ ଉପରେ ଲାଗି ଯାଆନ୍ତି । ତେଣୁ ତୁମକୁ ସାବୁନ୍ ଓ ପାଣି ବ୍ୟବହାର କରି ପ୍ରତିଦିନ ଚମକୁ ସଫା କରିବାକୁ ହୁଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଭିତରୁ ମଇଳାଯୁକ୍ତ ଝାଳ ମଧ୍ୟ ଶରୀର ବାହାରକୁ ବାହାରିଥାଏ ।

ଗରମ ହେଲେ ଚମରେ କ'ଣ ହୁଏ ?

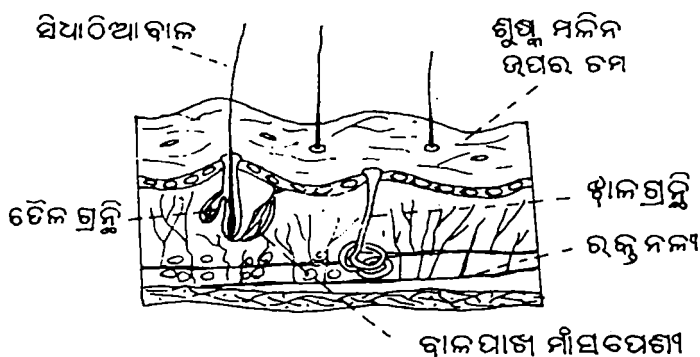
ଯେତେବେଳେ ଗରମ ହୁଏ ସେତେବେଳେ ଝାଳଗ୍ରନ୍ଥିଗୁଡ଼ିକରୁ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ଝାଳ, ଚମ ଉପରେ ଥିବା ଛୋଟ ଛୋଟ ଛିଦ୍ରଦ୍ୱାରା ପଦାକୁ ବାହାରେ । ପଦାକୁ ବାହାରିଥିବା ଝାଳ ପବନ ବାଜି ଶୁଖିଯାଏ ଓ ଏହା ଫଳରେ ତୁମ ଚମ ଥଣ୍ଡା ଲାଗେ ।

ତୁମ ଉପର ଚମ ଯେତେବେଳେ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ଗରମ ହୋଇ ଯାଏ, (ଚିତ୍ର ନଂ-୪୨) ସେତେବେଳେ ଚମ ତଳେ ଥିବା ରକ୍ତନଳୀଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ରକ୍ତ ସଞ୍ଚାଳନ ହୁଏ । ତୁମ ରକ୍ତନଳୀଗୁଡ଼ିକ ଚମରୁ ଗରମ ନେଇ ନିଅନ୍ତି । ଏହା ଫଳରେ ତୁମ ଚମ ଥଣ୍ଡା ଲାଗେ ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୪୨

ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ଧଳା ଚମକୁ କଳା କରିଦିଏ । ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର କେତେକ ରଶ୍ମି ତୁମ ଦେହ ପାଇଁ କ୍ଷତିକାରକ । ଏହି କଳା କୋଷ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ରଶ୍ମିରୁ ତୁମ ଦେହକୁ ରକ୍ଷା କରେ ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୪୩

ଅଣ୍ଡା ହେଲେ ଚମରେ କ'ଣ ହୁଏ ?

ଯେତେବେଳେ ଅଣ୍ଡା ହୁଏ ସେତେବେଳେ ବାହାର ବାୟୁ ତୁମ ଦେହରୁ ଉତ୍ତାପ ନେଇଯାଏ । ଏହା ଫଳରେ ତୁମ ରକ୍ତକୋଷ ଅଣ୍ଡା ହୋଇ ସଙ୍କୁଚିତ ହୁଏ ଓ ଶରୀରର ଭିତର ଉତ୍ତାପକୁ ବାହାରକୁ ଯିବାକୁ ଦିଏ ନାହିଁ । ଏହା ଫଳରେ ତୁମେ ମଳିନ ଦେଖାଯାଅ । ତୁମ ବାଳ ପାଖା ପାଖିପେଶୀ ଟାଣ ହୋଇଯାଏ, ଯାହା ଫଳରେ କି ତୁମ ବାଳ ସିଧା ହୋଇ ରହେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଛୋଟ ଓ ମୋଟା ହୋଇଯାଏ, ଯାହା ଫଳରେ କି ଡେଲଗ୍ରାଫିରୁ ତେଲ ବାହାରକୁ ବାହାରିପାରେ ନାହିଁ । ଏହି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ତୁମ ଚମ ଶୁଷ୍କ ଦେଖାଯାଏ ଓ କାତି ପରି ଛାଡ଼େ (ଚିତ୍ର ନଂ-୪୩) ।

ଶରୀର କିପରି ବାହାର ଜୀବାଣୁ ସହ ଯୁଦ୍ଧ କରେ ?

ତୁମ ଶରୀର ସବୁବେଳେ ବାହାର ଜୀବାଣୁ ଦ୍ଵାରା ଆକ୍ରମିତ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ତୁମ ଶରୀର ଭିତରେ ଥିବା ଅବରୋଧକାରୀ ଶକ୍ତି ସବୁବେଳେ ଏହି ଆକ୍ରମଣର ପ୍ରତିହତ କରିବାକୁ ସଚେତନ ଥାଏ । ତୁମ ଶରୀରକୁ ଗୋଟିଏ ଦୁର୍ଗ ସହ ତୁଳନା କରାଯାଉ । ତୁମର ଚମଡ଼ା ଦୁର୍ଗର କାନ୍ଥ ସଦୃଶ, ଜୀବାଣୁ କେବେହେଲେ ସୁସ୍ଥ ଚମ ଦେଇ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରିପାରେ ନାହିଁ । ତୁମ ଚମ କଟିଗଲେ ମଧ୍ୟ ରକ୍ତରେ ଥିବା କୋଷ ସବୁ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ କଟା ଜାଗାକୁ ଠିକ୍ କରିବାରେ ଲାଗିଯାନ୍ତି ଓ ଜୀବାଣୁମାନଙ୍କ ସହ ଯୁଦ୍ଧ କରନ୍ତି ।

ଜୀବାଣୁ ମଧ୍ୟ ତୁମ ପାଚି ଓ ନାକ ବାଟେ ଶରୀର ଭିତରକୁ ପଶି ପାରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଏବାଟେ ମଧ୍ୟ ଜୀବାଣୁ ପ୍ରବେଶ କରିବା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ । ଏହିସବୁ ପ୍ରକାର ଜୀବାଣୁ ବିରୋଧୀ ଶକ୍ତି । ତୁମ ଶରୀର ଦୁର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ କିପରି ଅଛନ୍ତି, ଚିତ୍ର ନଂ-୪୪ ରୁ ଜାଣିପାରିବ ।

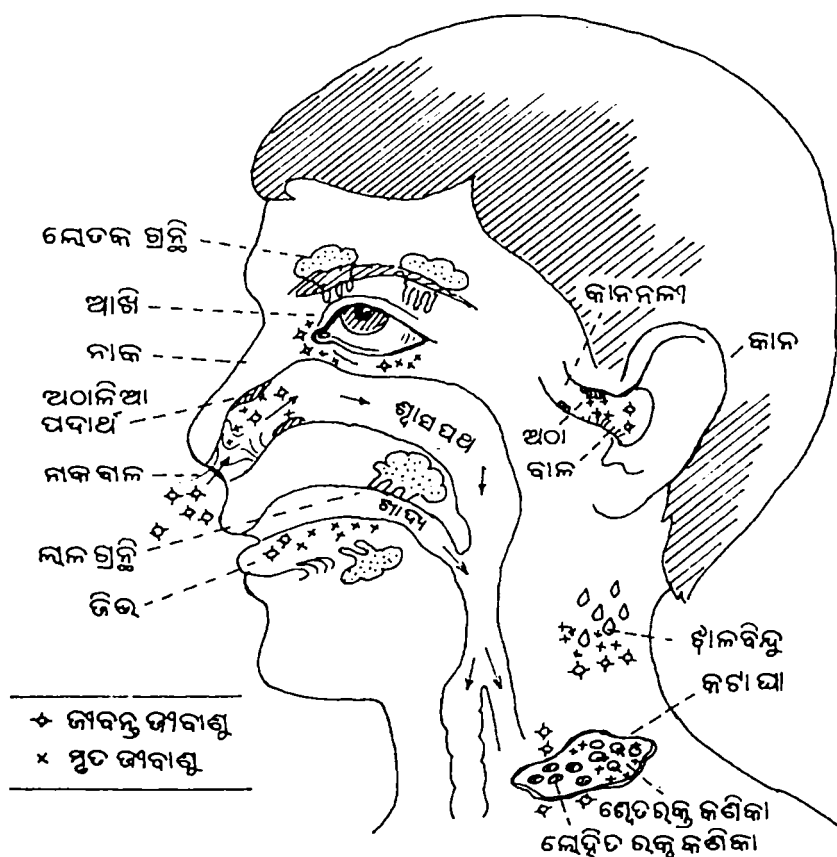
ଜୀବାଣୁ କ'ଣ ?

ଏମାନେ ଖୁବ୍ ଛୋଟ ଛୋଟ ପ୍ରାଣୀ । ଖାଲି ଆଖିରେ ଦେଖା ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ତୁମ ଶରୀରରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ତୁମକୁ ବେମାର କରି ଦିଅନ୍ତି । ସେମାନେ ବିଷ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ଓ ସୁବିଧା ପାଇଲେ ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ାଇ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସେନାବାହିନୀ ଗଠନ କରନ୍ତି ଓ ତୁମ ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପ୍ରତିରୋଧ ସେନାମାନଙ୍କ ସହ ଲଢ଼ି ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଅକାମି କରନ୍ତି ବା ନଷ୍ଟ କରି ଦିଅନ୍ତି । ତା'ପରେ ତୁମ ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ରୋଗ ବୃଦ୍ଧି କରି ଶେଷରେ ତୁମକୁ ମାରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ତୁମେ ଡାକ୍ତର ଡାକି ଉପଯୁକ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ଦ୍ଵାରା ନ ମାରିଲେ ନିଜେ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପଡ଼ିବ ।

ଏ ଜୀବାଣୁଗୁଡ଼ିକ ଉଷ୍ମ, ମଇଳା ଓ ଅନ୍ଧାର ଜାଗାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ସୂର୍ଯ୍ୟ ରଶ୍ମି ଓ ମୁକ୍ତ ବାୟୁ ଏହି ଜୀବାଣୁଗୁଡ଼ିକୁ ମାରି ଦିଅନ୍ତି, ସାରୁନ୍ୟୁକ୍ତ ପାଣି ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କୁ ମାରିଦିଏ ।

ଉପଯୁକ୍ତ ପୁଷିକର ଖାଦ୍ୟ ଖାଇଲେ ତୁମ ଶରୀରରେ ଏହି ସବୁ ଜୀବାଣୁ ମାରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିରୋଧ ଶକ୍ତି ବଢ଼େ ।

କେତେକ ଜୀବାଣୁ ମଧ୍ୟରେ ଗୁପ୍ତ ଅସ୍ତ୍ର ଥାଏ ଯାହାକି ତୁମ ଶରୀର ଭିତରେ ଥିବା ଶକ୍ତି ଜାଣିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ବା ସେପରି ଅସ୍ତ୍ର ସହ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କର ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ୍ ଦ୍ଵାରା ତୁମ ଶରୀର ଭିତରକୁ ସେହି ପ୍ରକାରର ନିର୍ବଳୁଆ ବାହ୍ୟ ପଦାର୍ଥ (ଆଣ୍ଟିଜେନ) ଭର୍ତ୍ତି କରିଦିଅନ୍ତି । ତୁମର ରକ୍ତକୋଷ ଏହି ନୂଆ ଅସ୍ତ୍ରକୁ କିପରି ପ୍ରତିହତ କରିବାକୁ ହେବ, ଏହି ନିର୍ବଳୁଆ ଜୀବାଣୁଙ୍କଠାରୁ ଜାଣି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅନ୍ତି ଓ ଯଦି କେବେ ସେ ପ୍ରକାର ସବଳୁଆ ଜୀବାଣୁ ପଶନ୍ତି ତେବେ

ଚିତ୍ର ନଂ-୪୪

ତାଙ୍କୁ ମାରିବାରେ କ୍ଷମ ହୁଅନ୍ତି, ଏଥିପାଇଁ ତାଙ୍କର ତୁମକୁ ବିଭିନ୍ନ ରୋଗର ପ୍ରତିକ୍ଷେପକ ଚିକା ବା ଇମ୍ମ୍ୟୁନ୍ ଦିଅନ୍ତି ।

ତୁମର କୌଣସି ଅଂଶ କଟିଗଲେ ତୁମର ରକ୍ତ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଶୁଖିଯାଇ ତା'ଉପରେ ଏକ ବକଳା ବାସିଦିଏ, ଏହି ବକଳା ବାହାର ଜୀବାଣୁ ନ ପଶିବା ପାଇଁ ତୁମ କ୍ଷତ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ।

୧) ତୁମ ନାକରେ ରୁମ ଓ ଅଠାଳିଆ ପଦାର୍ଥ ଥିବାରୁ ଏଠାରେ ଜୀବାଣୁ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ରହି ଯାଆନ୍ତି ।

୨) ତୁମ ପାଟି ଦେଇ ଖୁବ୍ ସହଜରେ ଜୀବାଣୁ ପେଟ ଭିତରକୁ ଯାଇପାରନ୍ତି । ତେଣୁ ହାତ ମାରିଲା ବେଳେ ପାଟିରେ ହାତ ଦେଇ ହାତ ମାରିବ । ଖାଦ୍ୟ ଜିନିଷ ସବୁ ଖାଇଲା ବେଳେ ସାବଧାନ ହେବ ।

୩) ଛେପ ସହିତ ମିଶି ଜୀବାଣୁ ତୁମ ପାକସ୍ଥଳକୁ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି । ପାକସ୍ଥଳରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ରସ ଅଧିକାଂଶ ଜୀବାଣୁଙ୍କୁ ମାରିଦିଏ ।

୪) ଆଖି ଲୁହ ମଧ୍ୟ ଜୀବାଣୁ ମାରିଦିଏ ଓ ଆଖିକୁ ସଫା ରଖେ ।

୫) କାନ ଗାତ ଦେଇ ଜୀବାଣୁ ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ, କିନ୍ତୁ ଯାଇପାରେ ନାହିଁ । କାରଣ ଭିତରେ ରୁମ ଓ ମହମ ଭଳି ରସ ଜୀବାଣୁଗୁଡ଼ିକୁ ଅଟକାଇ ରଖେ ।

୬) ଝାଳ ବାହାରୁଥିବା ଛୋଟ ଛୋଟ ରନ୍ଧ୍ର ଦେଇ ଜୀବାଣୁ ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ । ବିଶୁଦ୍ଧ ଝାଳ ଜୀବାଣୁଗୁଡ଼ିକୁ ମାରିଦିଏ । କିନ୍ତୁ ଝାଳ ଶୁଖିଗଲେ ମଜଲା ଲାଗି ରହିଯାଏ । ତେଣୁ ଝାଳକୁ ଯୋକ୍ଷିଦେବା ଉଚିତ ।

୭) ତୁମର ରକ୍ତରେ ଥିବା ଶ୍ୱେତ ରକ୍ତକୋଷ ଜୀବାଣୁ ବିରୋଧରେ ଯୁଦ୍ଧ କରି ତାକୁ ପ୍ରତିହତ କରନ୍ତି ।

୮) କଟା ଜାଗାରେ ଚମ ତଳକୁ ଥିବା ତଳି ଚମରୁ କୋଷ ସବୁ ଆସି କ୍ଷତ ଜାଗାକୁ ଶୀଘ୍ର ଶୁଖାଇ ଠିକ୍ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଫଳରେ ରକ୍ତ ବାହାରକୁ ଯାଏ ନାହିଁ । ବରଂ ଏକ ଶକ୍ତ ବକଳ ବାସି ବାହାର ଜୀବାଣୁମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରନ୍ତି । ଏଠାକୁ ମଧ୍ୟ ଶ୍ୱେତରକ୍ତକଣିକା ଯାଇ ଜୀବାଣୁ ପ୍ରତିହତ କରେ ବା କରିବା ପାଇଁ ଜାଗି ରହେ ।

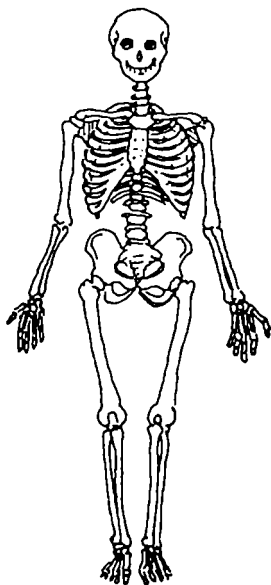
ଶରୀର ଅଙ୍ଗସଂଜ୍ଞା

ତୁମେମାନେ ବୋଧହୁଏ ଭାରୁଥିବ, ଶରୀରର ଏତେଗୁଡ଼ିଏ ଯନ୍ତ୍ର ବା ଅଙ୍ଗ କିପରି ଭାବରେ ଓ କେଉଁଠାରେ ଖଞ୍ଜା ହୋଇଥାଏ । ପର ଲେଖାରେ ତୁମ ଅଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ଶରୀର ଭିତରେ କିପରି ସଜା ହୋଇଛି ବୁଝାଇ ଦିଆ ଯାଇଛି ।

୧) କଙ୍କାଳ

କଙ୍କାଳ ତୁମ ଶରୀରକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆକାର ଦେଇଥାଏ । ତୁମ କଙ୍କାଳରେ ୨୦୬ଟି ହାଡ଼ ଥାଏ । ଏହି ହାଡ଼ଗୁଡ଼ିକ କିପରି ଖଞ୍ଜା ହୋଇଥାଏ, ଚିତ୍ର ନଂ-୪୫ରୁ ଜାଣିପାରିବ ।

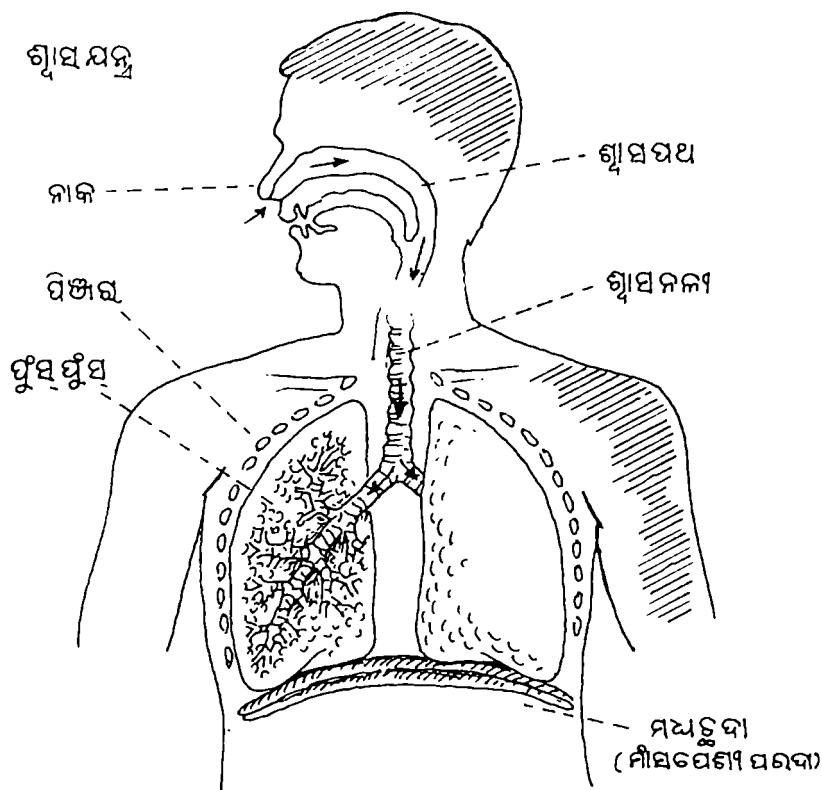
ମଣିଷ କଙ୍କାଳ

ଚିତ୍ର ନଂ-୪୫

୨) ଶ୍ୱାସଯନ୍ତ୍ର ବା ପୁଷ୍ପପୁଷ୍ପ

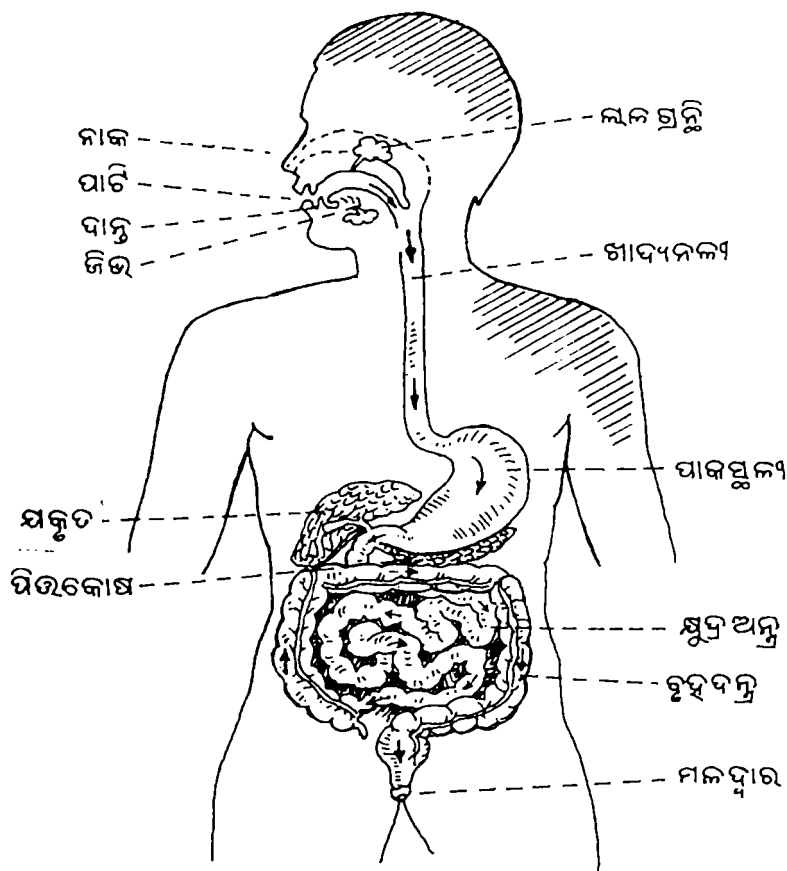
ପୁଷ୍ପପୁଷ୍ପ ସାହାଯ୍ୟରେ ତୁମେ ନିଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ପାଦନ କରିପାର । ଏହା ତୁମ ପଞ୍ଜରା ଭିତରେ ଥିବା ଖାଲି ସ୍ଥାନରେ ଝୁଲିକରି ଥାଏ । ପୁଷ୍ପପୁଷ୍ପ ତଳେ ଏକ ପରଦା ଆକାରର ମାଂସପେଶୀ ଥାଏ ଯାହାକି ପୁଷ୍ପପୁଷ୍ପକୁ କାମ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ (ଚିତ୍ର ନଂ-୪୬) ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୪୬

୩) ଖାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର

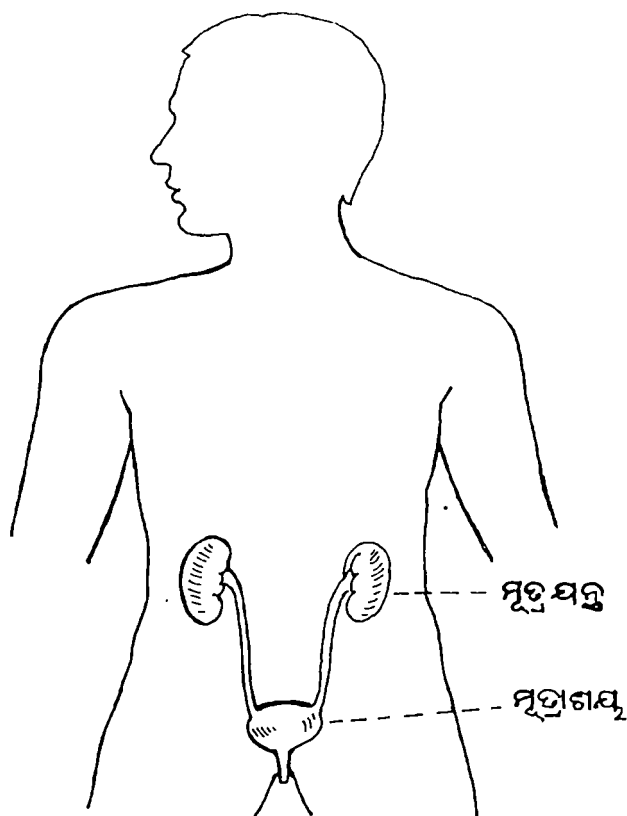
ତୁମର ଖାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର ଖୁବ୍ ସରୁ ସରୁ ସୂତା ଭଳି ପଦାର୍ଥ ଦ୍ୱାରା ପଛ ହାତ ସହ ଯୋଗ ହୋଇଥାଏ । ତୁମ ପାକସ୍ଥଳୀ ଓ ପଛ ମାଂସପେଶୀ ଏହାକୁ ଠିକ୍ ଜାଗାରେ ସୁରକ୍ଷିତ ଅବସ୍ଥାରେ ରଖେ (ଚିତ୍ର ନଂ-୪୭) ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୪୭ ଖାଦ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ର

୪) ମୂତ୍ରଯନ୍ତ୍ର ଓ ମୂତ୍ରାଶୟ

ମୂତ୍ରଯନ୍ତ୍ରରେ ରକ୍ତ ପରିଷ୍କାର ହୁଏ । ରକ୍ତରେ ଥିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ଜଳୀୟପଦାର୍ଥକୁ ମୂତ୍ରଯନ୍ତ୍ର କାଢ଼ି ନିଏ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ନଳୀ ଦ୍ଵାରା ମୂତ୍ରାଶୟକୁ ପଠାଏ । ଏଠାରୁ ଆଉ ଏକ ନଳୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ଏହି ଅନାବଶ୍ୟକ ଜଳୀୟପଦାର୍ଥ ମୂତ୍ର ଆକାରରେ ପତାକୁ ବାହାରି ଆସେ । ପୁଅ ପିଲାଙ୍କ ନଳୀ ଝିଅ ପିଲାଙ୍କ ନଳୀ ଅପେକ୍ଷା ଲମ୍ବା (ଚିତ୍ର ନଂ-୪୮) ।

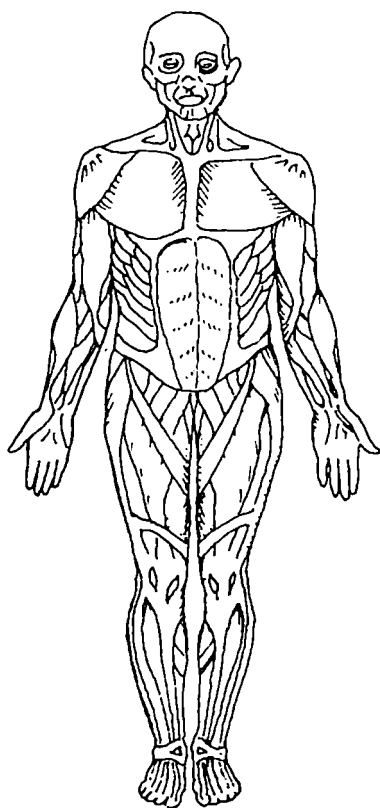

ଚିତ୍ର ନଂ-୪୮ ମୂତ୍ରାଶୟ ଓ ମୂତ୍ରାଶୟ

୫) ମାଂସପେଶୀ

ତୁମ ଶରୀର ଭିତରେ ରହିଛି ପ୍ରାୟ ୪୦୦ଟି ମାଂସପେଶୀ । ଏହାର ଓଜନ ତୁମ ଶରୀର ଓଜନର ପ୍ରାୟ ଅଧା । ମାଂସପେଶୀଗୁଡ଼ିକ ଯୋଗ ହୋଇ ତୁମ ସୁଗଠିତ ଶରୀରର ଶୋଭା ବୃଦ୍ଧି କରେ ଓ ଶରୀର ଉପରେ ଏକ ଘୋଡ଼ଣୀ ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ମାଂସପେଶୀ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର । କେତେଗୁଡ଼ିଏ ତୁମ ଇଚ୍ଛା ଅନୁଯାୟୀ କାମ କରେ ଓ ଆଉ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଇଚ୍ଛା ଅନୁଯାୟୀ କାମ କରେ ନାହିଁ । ଯଥା ଆଖିପତାର ମାଂସପେଶୀକୁ ତୁମେ ଇଚ୍ଛା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇ ପାର ନାହିଁ । ତୁମେ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ମଧ୍ୟ ଆଖିପତାକୁ ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାଳ ପାଇଁ ଖୋଲା ରଖିପାରିବ ନାହିଁ (ଚିତ୍ର ନଂ-୪୯) ।

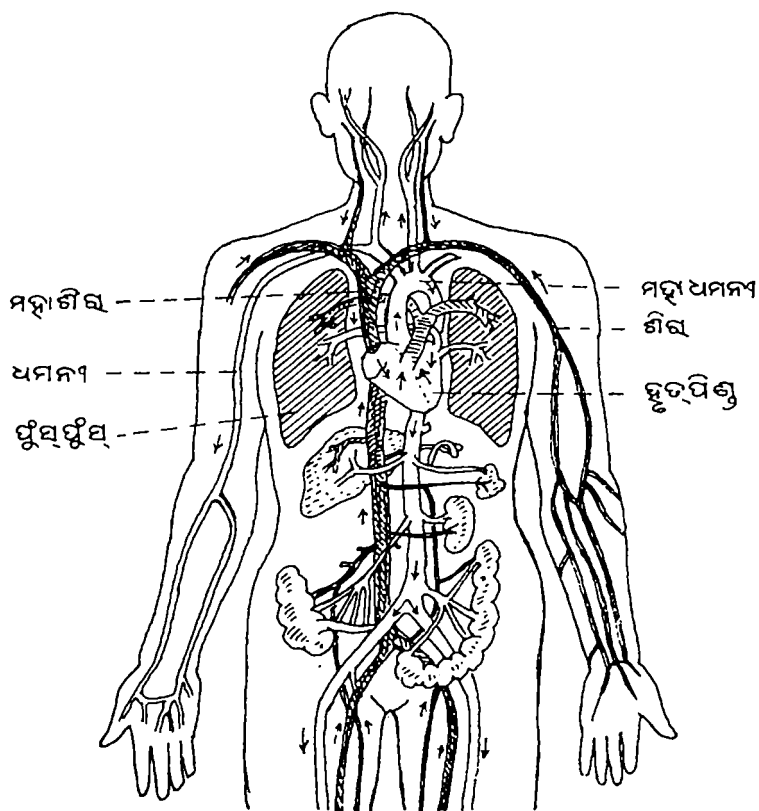

ଚିତ୍ର ନଂ-୪୯ ଶରୀରର ମାଂସପେଶୀ ସମୂହ

୬) ରକ୍ତନଳୀ ଓ ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡ

ଚିତ୍ର ନଂ-୫୦ ରେ ତୁମ ପ୍ରଧାନ ପ୍ରଧାନ ରକ୍ତନଳୀ କିପରି ଖଞ୍ଜା ଯାଇଛି ଜାଣିପାରିବ । ଯେଉଁ ପ୍ରଧାନ ନଳୀ ଦେଇ ରକ୍ତ ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡରୁ ବିଭିନ୍ନ ଅଙ୍ଗକୁ ଯାଏ, ତାହାକୁ ଧମନୀ କହନ୍ତି ଓ ଯେଉଁ ନଳୀ ଦେଇ ରକ୍ତ ଶରୀରର ବିଭିନ୍ନ ଅଙ୍ଗରୁ ବାହାରି ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡକୁ ପ୍ରବେଶ କରେ

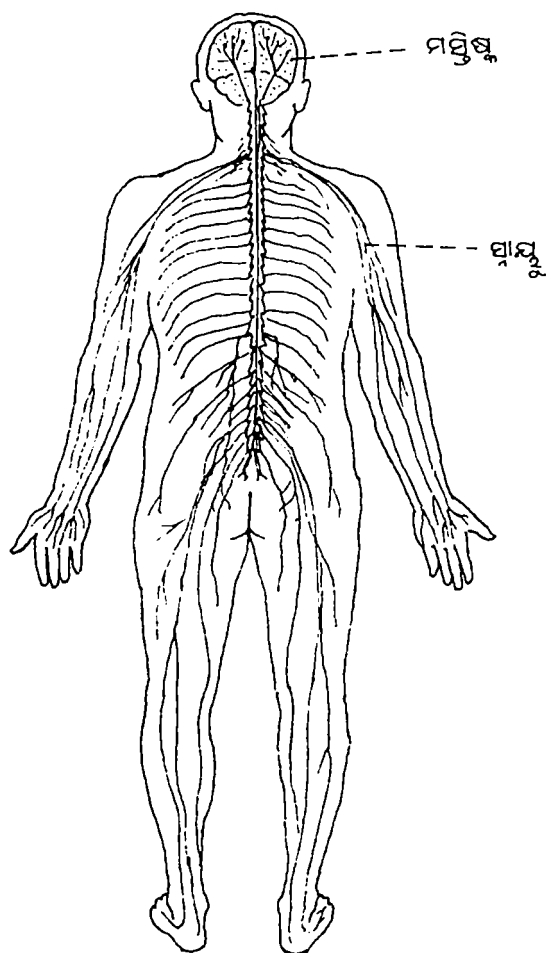
ତାହାକୁ ଶିରା କହନ୍ତି । ବଡ଼ ରକ୍ତନଳୀରୁ ଶାଖା ଓ ପ୍ରଶାଖାନଳୀ ବାହାରିଥାଏ ଏବଂ ଅତି ସରୁନଳୀ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଥାଏ ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୫୦ ରକ୍ତନଳୀ ଓ ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡ

୭) ସ୍ନାୟୁ

ପ୍ରଧାନ ସ୍ନାୟୁ ମେରୁଦଣ୍ଡ ହାତ ମଝିରେ ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ଯାଇଅଛି । ଅନ୍ୟ ସ୍ନାୟୁ ସବୁ ଏହା ସହିତ ସଂଯୋଗ ହୋଇଅଛି । ଶରୀର ଭିତର ଓ

ଚିତ୍ର ନଂ-୫୧ ସ୍ନାୟୁମଣ୍ଡଳ

ବାହାରର ସମସ୍ତ ଖବର ଏହି ସ୍ନାୟୁଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ଵାରା ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ପଠାଯାଏ (ଚିତ୍ର ନଂ-୫୧) ।

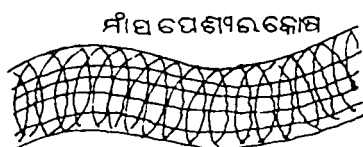
ଶରୀର କିପରି ତିଆରି ହୋଇଥାଏ ?

ତୁମ ଶରୀର ଓ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଜୀବନ୍ତ ପଦାର୍ଥ ଛୋଟ ଛୋଟ କୋଷରେ ତିଆରି ହୋଇଅଛି । କୋଷଗୁଡ଼ିକ ଏତେ ଛୋଟ ଯେ ତୁମେ ତାହା ଖାଲି ଆଖିରେ ଦେଖିପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅଣୁବାକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ କୋଷଗୁଡ଼ିକ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି ।

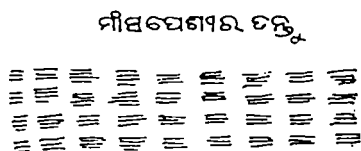
ତୁମ ଦେହରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କୋଷ ଅଛନ୍ତି; ଯାହାକି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ଏକ ପ୍ରକାର କୋଷର ସମସ୍ତକୁ ତନ୍ତୁ ବା ଟିସୁ କୁହାଯାଏ । ତୁମ ଶରୀରର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ତନ୍ତୁ ଅଛି ।

ଏହା ଏକ ମାଂସପେଶୀର କୋଷ । ଏହା କେବଳ ଟିପି ହୋଇ ପାରେ ଓ ଖୋଲି ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଲମ୍ବା ହୋଇପାରେ ନାହିଁ (ଚିତ୍ର ନଂ-୫୨) ।

କେତେକ ମାଂସପେଶୀ କୋଷ ଯୋଗ ହୋଇ ଏକ ସୂତା ଭଳି ଦେଖାଯାଏ, ଯାହାକୁ ତନ୍ତୁ କୁହାଯାଏ । ମାଂସ ଖାଇଲା ବେଳେ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖ (ଚିତ୍ର ନଂ-୫୩) ।

ଚିତ୍ର ନଂ-୫୨

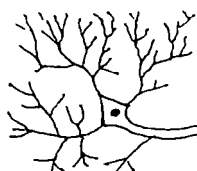

ଚିତ୍ର ନଂ-୫୩

ମାଂସପେଶୀ ଟିପି ହୋଇଗଲେ ଏହାର ସମସ୍ତ କୋଷ ମଧ୍ୟ ଟିପି ହୋଇଯାଏ (ଚିତ୍ର ନଂ-୫୪) ।

ଏହା ଏକ ପ୍ଲାସ୍ମାକୋଷ । ଏଥିରେ ଥିବା ଲମ୍ବା ଅଂଶ ଖବର ସଂଗ୍ରହ ଓ ପ୍ରେରଣ କରେ (ଚିତ୍ର ନଂ-୫୫) ।

ସ୍ନାୟୁ କୋଷର ସମଷ୍ଟି

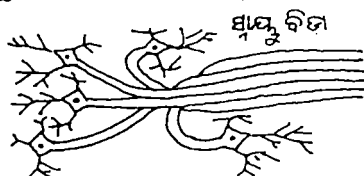
ସ୍ନାୟୁ କୋଷ

ଚିତ୍ର ନଂ-୫୪

ଚିତ୍ର ନଂ-୫୫

ଏହା ଏକ ସ୍ନାୟୁ କୋଷର ସମଷ୍ଟି ବା ବିଡ଼ା । ସ୍ନାୟୁ କୋଷ ଯୋଗ ହୋଇ ଏକ ବିଡ଼ା ପରି ଦେଖାଯାଏ । (ଚେଲିଫୋନ୍ ତାର ପରି) ଏହି ସ୍ନାୟୁ ବିଡ଼ା, ତୁମର ପ୍ରଧାନ ସ୍ନାୟୁ ଯାହାକି ତୁମ ମେରୁଦଣ୍ଡ ଭିତରେ ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ଯାଇ, ତା'ସହିତ ଯୋଗ ହୋଇଥାଏ (ଚିତ୍ର ନଂ-୫୬) ।

ଏହିଗୁଡ଼ିକ ଲାଲ ରକ୍ତ କୋଷ ଅଣୁବାକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ରରେ ଦେଖିଲେ ଜାଣିପାରିବ ଯେ ଏହି ଲାଲ ରକ୍ତକୋଷଗୁଡ଼ିକ ଏକ ରଙ୍ଗହୀନ ଜଳୀୟ ପଦାର୍ଥରେ ଭାସୁଥାଏ (ଚିତ୍ର ନଂ-୫୭) ।

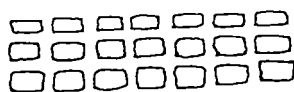

ଚିତ୍ର ନଂ-୫୬

ଚିତ୍ର ନଂ-୫୭

ଲାଲ ରକ୍ତକୋଷ ଅମ୍ଳଜାନ ବାଷ୍ପ ବହନ କରେ । ଏଥିରୁ ଶରୀରର ଅନ୍ୟ କୋଷ ସବୁ ଅମ୍ଳଜାନ ପାଏ । ତୁମ ରକ୍ତରେ ଥିବା ରଙ୍ଗହୀନ ଜଳୀୟପଦାର୍ଥ କ୍ଷୁଦ୍ର କ୍ଷୁଦ୍ର ଖାଦ୍ୟ ଅଣୁମାନ ବହନ କରି ତୁମ ଶରୀରର ଅନ୍ୟ କୋଷକୁ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଏ (ଚିତ୍ର ନଂ-୫୮) ।

ଏହି ଛବିରେ ତୁମ ଶରୀରର ଚର୍ମକୋଷ ଦେଖାଯାଉଛି । ଏହାର ଉପରସ୍ତର କୋଷଗୁଡ଼ିକରେ ଜୀବନ ନ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ନିମ୍ନସ୍ତରଗୁଡ଼ିକରେ

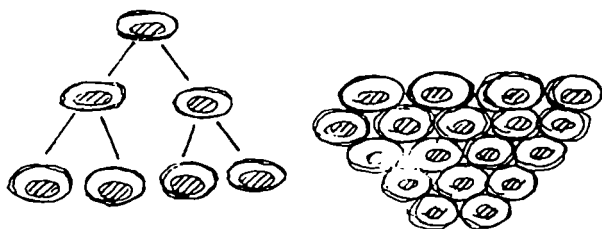
ଚିତ୍ର ନଂ-୫୮

ଚିତ୍ର ନଂ-୫୯

ଜୀବନ ଥାଏ । ଏହିଠାରେ ନୂଆ କୋଷ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ଉପରକୁ ଉଠେ (ଚିତ୍ର ନଂ-୫୯) ।

କୋଷ କିପରି ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ ?

ନୂଆ କୋଷ କିପରି ତିଆରି ହୁଏ ତାହା ଉକ୍ତ ଚିତ୍ରରୁ ଜାଣିପାରିବ । ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବା କୋଷଟି ଚିତ୍ରରେ କଳା କରି ଦିଆଯାଇଛି । ଗୋଟିଏରୁ ଦୁଇଟି, ଦୁଇଟିରୁ ଚାରୋଟି— ଏହି କ୍ରମରେ କୋଷମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟାବୃଦ୍ଧି ଘଟେ । କୋଷର ମଧ୍ୟ ଜୀବନ ଅଛି । କୋଷ ବୁଢ଼ାହୋଇଗଲେ ମରିଯାଏ ଓ ନୂଆ କୋଷ ତିଆରିହୋଇ ତା'ର ସ୍ଥାନ ପୂରଣ କରେ ।

ଚିତ୍ର ନ. ୬୦

ମଣିଷ ଶରୀର କି ପ୍ରକାର ଖାଦ୍ୟ ଦରକାର କରେ ?

ମଣିଷ ଶରୀର ସାତ ପ୍ରକାର ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଦରକାର କରେ । ଏଥିରୁ କିଛି କିଛି ଖାଦ୍ୟ ତୁମେ ପ୍ରତିଦିନ ଖାଇବା ଦରକାର ହୁଏ ।

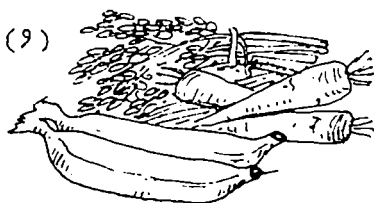
୧) ଦୁଧ ଓ ଛେନା—ଚାଣୁଆ ହାଡ଼ ସୁସ୍ଥସବଳ ଦାନ୍ତ ପାଇଁ ଦରକାର (ଚିତ୍ର ନଂ-୨୧) ।

୨) କଞ୍ଚା କଦଳୀ, ଶାଗ, ଗାଜର ଓ ସମସ୍ତ ସବୁଜ ଓ ହଳଦିଆ ପତ୍ରଯୁକ୍ତ ପରିବା ତୁମ ଚମକୁ ସବଳ ଓ ବାଳକୁ ଚିକ୍ଣ ରଖେ (ଚିତ୍ର ନଂ-୨୨) ।

(୧)

(୨)

ଚିତ୍ର ନଂ-୨୧

ଚିତ୍ର ନଂ-୨୨

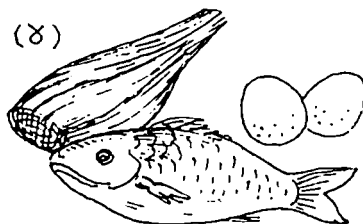
୩) ଲେମ୍ବୁ, ବିଲ୍ୱାତିବାଇଗଣ ଇତ୍ୟାଦି ତୁମ ଶରୀର ଭିତରେ ଥିବା ଜୀବାଣୁ, ବିଶେଷତଃ ସର୍ଦ୍ଦି କରୁଥିବା ଜୀବାଣୁକୁ ନଷ୍ଟ କରନ୍ତି (ଚିତ୍ର ନଂ-୨୩) ।

୪) ମାଛ, ମାଂସ, ଅଣ୍ଡା ଇତ୍ୟାଦି ଶରୀରକୁ ଶକ୍ତ ଓ ସବଳ ରଖନ୍ତି । (ଚିତ୍ର ନଂ-୨୪)

(୩)

(୪)

ଚିତ୍ର ନଂ-୨୩

ଚିତ୍ର ନଂ-୨୪

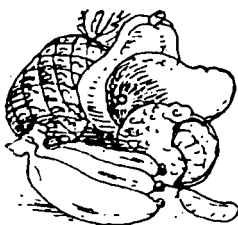
୫) ଚାଉଳ, ଗହମ, ଡାଲି ଇତ୍ୟାଦି ଖାଦ୍ୟ ତୁମ ଶରୀରକୁ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଏ (ଚିତ୍ର ନଂ-୧୫) ।

୬) କଦଳୀ, ଆମ୍ର ପ୍ରଭୃତି ସମସ୍ତ ଫଳ ଶରୀରର ସର୍ବବିଧି ଉପକାରରେ ଲାଗନ୍ତି (ଚିତ୍ର ନଂ-୧୬) ।

୭) ଲହୁଣୀ, ଘିଅ, ତେଲ ଇତ୍ୟାଦି ତମ ଓ କେଶ ପାଇଁ ନିତାନ୍ତ ଉପକାରୀ । (ଚିତ୍ର ନଂ-୧୭)

ଚିତ୍ର ନଂ-୧୫

ଚିତ୍ର ନଂ-୧୬

ଚିତ୍ର ନଂ-୧୭